

MYANMAR

မဟာဗျူဟာ ထောက်ပံ့မှု အစီအစဉ် မူဝါဒမှတ်စု ၀၅

ဇွန်လ ၂၀၂၀

Covid 19 ၏ မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုများကို သုံးသပ်ခြင်း

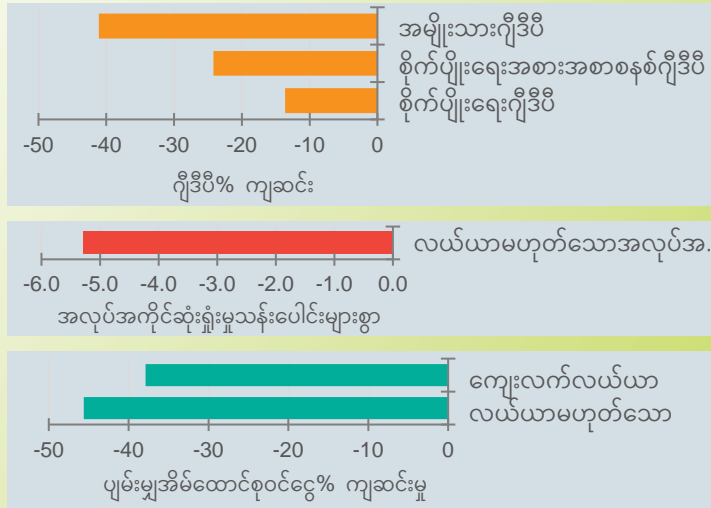
မြန်မာ့လူမှုရေးစာရင်းကိုင် ဖြန့်စိက်န်း (SAM) မြှောက်ကိန်းပုံစံအား
အသုံးပြု ရှာဖွေသည့်နည်းလမ်း

Xinshen Diao, Nilar Aung, Wuit Yi Lwin, Phoo Pye Zone, Khin Maung Nyunt, and
James Thurlow

COVID19ပြန့်ပွားမှုအား ထိန်းချုပ်ရန်မြန်မာအစိုးရမှ ဆောင်ရွက်သော အစီအမံများသည် လိုအပ်သော သင့်လျော်သော တုံ့ပြန်မှုများဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီများ၊ အိမ်ထောင်စုများ၊ အစိုးရနှင့် စီးပွားရေးအပေါ်ထားရှိသော ဤအစီအမံများကို အသေးစိတ်လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းသည် စီးပွားရေးဆုံးရှုံးမှုများကို လျော့ပါးစေပြီး ခိုင်မာသည့် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး အတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်သည့်မူဝါဒများ ချမှတ်နိုင်ရန်အတွက် အလွန်အရေးကြီးသော လှသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်တွင် အောက်ပါတို့ကိုတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

COVID မရှိသည့် အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက နှစ်ပတ်ကြာပိတ်ဆို့မှုကြောင့် စီးပွားရေးသက်ရောက်မှုများ

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ဂျီဒီပီသည်ပိတ်ဆို့ကာလအတွင်း ၄၁ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းသွားနိုင်သည်။
- စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍသည် စားသုံးသူအရေအတွက် ကျဆင်းခြင်း နှင့် ပို့ကုန်ဝယ်လိုအားကျဆင်းခြင်းကြောင့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်နိုင်သည်။
- တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် လယ်ယာမဟုတ်သောအလုပ်များသည် ၅.၃ သန်းကျသွားသည်။
- ကျေးလက် အိမ်ထောင်စု ဝင်ငွေများ ယာယီအနေဖြင့် သိသိသာသာကျဆင်းခဲ့သည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ကူးစက်ရောဂါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးအတွက် ဆုံးရှုံးမှုမှာ အလွန်ကြီးမားသောပမာဏဖြစ်ပြီး ၆.၄ နှင့် ၉.၀ ထရီလီယံကျပ်ကြားတန်ဖိုးရှိသည့် ထုတ်လုပ်မှုကျဆင်းနိုင်သည်။ ထို့အတူ မြန်မာ့စီးပွားရေးကို စီးပွားရေးကျဆင်းမှု အခြေအနေသို့ တွန်းပို့ပေးနိုင်ပြီး သို့မဟုတ် တိုးတက်မှုကို ကြန့်ကြာစေခြင်းလည်း ဖြစ်စေနိုင်သည်။

COVID 19 ကို ကာကွယ်ရန်ထားရှိသော ပိတ်ဆို့ခြင်းမူဝါဒများသည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအများစုကို ကင်းလွတ်စေသော်လည်း အခြားသောကဏ္ဍများနှင့် ချိတ်ဆက်နေမှုများကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးစားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍကို သွယ်ဝိုက်၍ သက်ရောက်မှုရှိသည်။ ၂၀၂၀ တွင် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍသည် ၁.၁ မှ ၂.၄ ရာခိုင်နှုန်းအကြား ကျဆင်းနိုင်ဟု ခန့်မှန်းရပြီး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးသည်လည်း နှေးကွေးလိမ့်မည်။

စက်ရုံများပိတ်ခြင်းသည် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု၊ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ဈေးကွက်ရှာဖွေခြင်းတို့ အကြားဆက်စပ်မှုတို့ကြောင့် ကြီးမားသော စီးပွားရေး ဆိုးကျိုးများရှိလိမ့်မည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အလွန်အရေးကြီးသည်။

COVID 19 ကူးစက်ရောဂါ၏ မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ်သက်ရောက်မှုများကို အကဲဖြတ်ရန် ကျွန်ုပ်တို့သည် လူမှုရေးစာရင်းကိုင် ဖြန့်စိက်နံး Social Accounting Matrix (SAM) ဖြစ်သော မြောက်ကိန်းပုံစံကို အသုံးပြုသည်။ SAM မြောက်စိက်နံး စံပုံစံ သည် COVID-19 ကဲ့သို့ သော မမျှော်လင့်ပဲ ရုတ်တရက် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့် စီးပွားရေးရိုက်ခတ်မှုများ၏ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေနှင့် သွယ်ဝိုက် ဖြစ်စေ အချိန်တိုအတွင်းဖြစ်ပေါ်လာသည့် စီးပွားရေးအကျပ်အတည်း သက်ရောက်မှုများကို တိုင်းတာရန်အတွက် အသုံးပြုနိုင်သော ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သည်။ အဆိုပါ စံပုံစံသည် SAM ဟုခေါ်သည့် စာရင်းအင်းအချက်အလက် ပေါင်းချုပ်ပေါ်တွင် အခြေခံတည်ဆောက်ထားသည်။ ထိုအချက်အလက်ပေါင်းချုပ်သည် အရင်းအမြစ်များ စီးဆင်းမှုနှင့်ဆက်စပ်သည့် စီးပွားရေးတစ်ခုတွင် ဖြစ်ပျက်နေသည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများအားလုံး၊ စီးပွားရေး ကဏ္ဍများအကြားအပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုများ၊ စီးပွားရေး ၏

အဓိကအချက်အခြားများနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတို့၏ ဆက်နွယ်မှုတို့ကို စုစည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ 2019 ခုနှစ်မှ Myanmar SAM သည် မြန်မာ့စီးပွားရေး၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကိုပုံဖော်ရန် ကွဲပြားသောလှုပ်ရှားမှုများ)သို့ (စီးပွားရေးကဏ္ဍ ၆၃ ခုကို စာရင်းပြုထားသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် COVID 19 ၏သက်ရောက်မှုများကို အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ အကဲဖြတ်သည်။

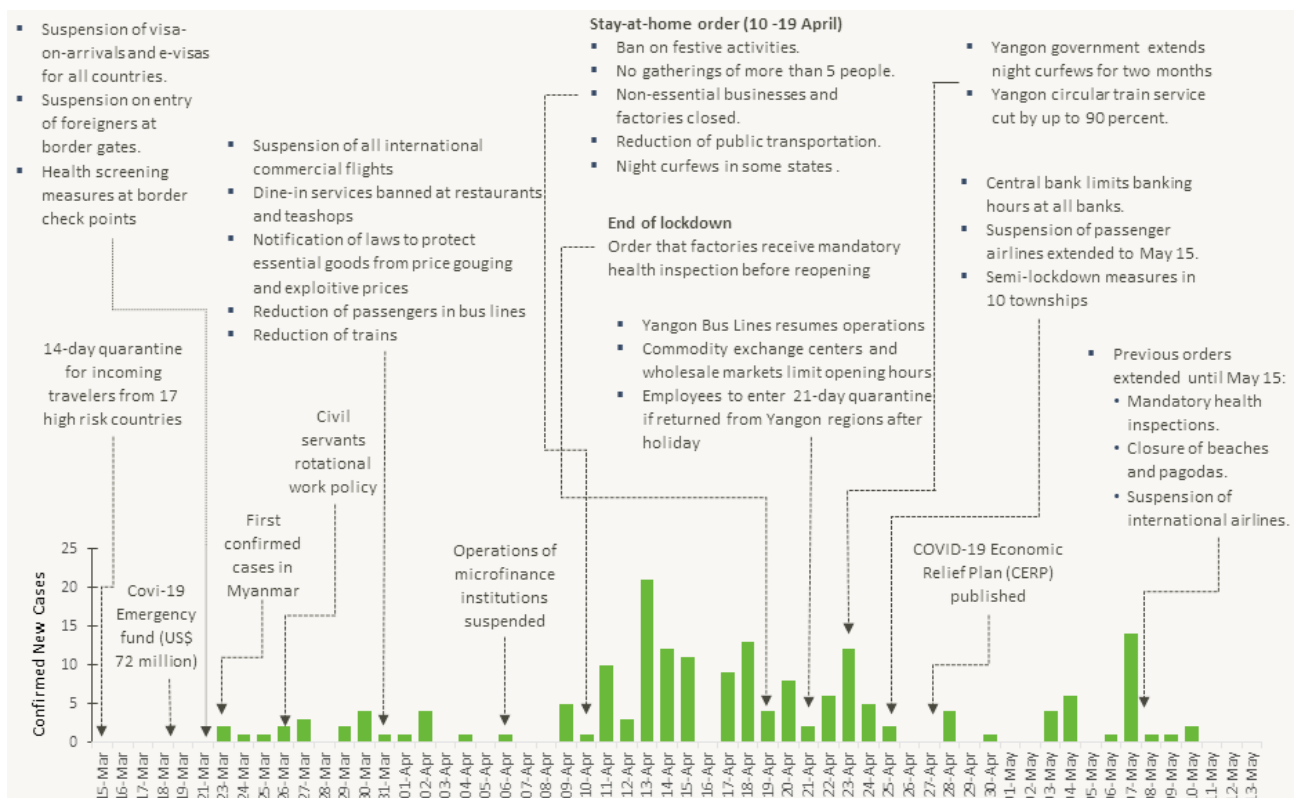
- ပို့ကုန်နှင့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းအပေါ် သက်ရောက်မှုများ၊ ပို့ကုန်ကို ဦးတည်သော ကုန်ထုတ်လုပ်မှု၏ ထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်များကို ဖြတ်တောက်ခြင်းများ၊ နိုင်ငံတကာမှ ငွေလွှဲ ဝင်ငွေလျော့ကျခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် ပြည်ပမှ မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ် ရိုက်ခတ်မှုများ။
- လိုအပ်သောတုန့်ပြန်မှုများပြုလုပ်ရန် ချက်မှတ်လိုက်သောမူဝါဒများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောရိုက်ခတ်မှုများ။

ပြည်ပမှ သက်ရောက်ရိုက်ခတ်မှုများနှင့် မူဝါဒစည်းမျဉ်းများ နှစ်ခုစလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ စီးပွားရေး ပြန်လည်ခေါင်းထောင်လာမည့် အခြေအနေအမျိုးမျိုးအောက်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် COVID 19 ၏ စီးပွားရေးအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဖန်တီးရန် SAM စံပုံစံကို အသုံးပြုသည်။

COVID-19 အပေါ်မြန်မာနိုင်ငံ၏မူဝါဒဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများ

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် တရုတ်နိုင်ငံ၌ ရှင်းမပြနိုင်သည့် အဆုတ်ရောင်ရောဂါအကြောင်းကြားစာရရှိပြီးနောက် မြန်မာအစိုးရသည် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် COVID-19 ကာကွယ်တားဆီးရေးနှင့်ကုသရေး အမျိုးသားဗဟိုကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဤကော်မတီသည် COVID-19 ပြန့်ပွားမှုကိုတားဆီးရန်တာဝန်ရှိသည်။ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင်ပထမဆုံး COVID-19 ဖြစ်ပွားမှုကို အတည်ပြုခဲ့ပြီး မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ပထမဦး လူနာသေဆုံးခဲ့သည် (ပုံ ၁) ။

ပုံ ၁ -မြန်မာနိုင်ငံ -COVID-19 ဖြစ်ပွားမှုများနှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများ၊ ၂၀၂၀

Source: Compiled by authors.

တရုတ်ပြည်နှင့်နီးကပ်မှုကြောင့် မြန်မာအစိုးရ၏ ကနဦးပိုင်းတုံ့ပြန်မှုမှာ တရုတ်ခရီးသွားများအား ဆိုက်ရောက် ဗီဇာများဆိုင်းငံ့ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တရုတ်ရှိ COVID-19 ဖြစ်ပွားမှုမြင့်မားသော ပြည်နယ်များအကြားရှိ လေယာဉ်ခရီးစဉ်များကို ဖျက်သိမ်းခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းသို့ဝင်ခွင့်ရသူများအား ပိုမိုတင်းကြပ်သော စည်းမျဉ်းများ ချမှတ်ခြင်းတို့ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်ပမှ ပြန်လာသူများအားလုံး နှင့် ရောဂါရှိသူများဆက်နွယ်သူများအားလုံးကို တင်းကြပ်စွာ မဖြစ်မနေ ရောဂါမကူးဆက်စေရန်ခွဲ၍ ထားသည်။

ဧပြီ ၆ရက်နေ့၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရိုးရာနှစ်သစ်ကူး သင်္ကြန်ရေပွဲတော်မတိုင်မီ ရက်တွင် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာနှင့်ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများအနေဖြင့် ပြန့်ပွားမှုကိုထိန်းသိမ်းရန်နှင့် COVID-19 ဖြစ်ပွားခြင်းကိုကာကွယ်ရန် ပြည်သူအားလုံးအား အိမ်တွင်းနေထိုင်ရန် အမိန့်ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤအမိန့်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အပြင်မထွက်မိန့် (Lockdown) ဟုလည်း သတ်မှတ်နိုင်သည်။ အစိုးရက နိုင်ငံသားအားလုံးကို အားလပ်ရက် ကာလအတွင်းနှင့် အားလပ်ရက်နောက်သီတင်းပတ်အတွင်း တတ်နိုင်သမျှအိမ်တွင်းနေရန်တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ပွဲတော်အတွက် အခမ်းအနားလှုပ်ရှားမှုများကို တင်းကြပ်စွာတားမြစ်ထားပြီး ခရီးသွားလာခွင့်နှင့်လှုပ်ရှားမှုကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ စက်မှုလုပ်ငန်းအများစု ပိတ်သိမ်းခြင်း၊ အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိကစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများကိုလျှော့ချခြင်း၊ မရှိမဖြစ် မလိုအပ်သည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကျောင်းများအားလုံးကိုပိတ်ပစ်ခဲ့သည်။

စီးပွားရေးပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခြင်းသည် ဖြည်းဖြည်းချင်းသွားမည့် လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟုမျှော်လင့်ရသည်။ ဧပြီလနှောင်းပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပိတ်ဆို့မှုများကို ဖြေလျှော့ပေးလိုက်သောအခါ တင်းကြပ်သောမူဝါဒအသစ်များချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုမူဝါဒအသစ်များမှာ စက်ရုံများအားလုံးမဖွင့်မီ ကျန်းမာရေးစစ်ဆေးမှုခံယူရန် လိုအပ်ခြင်း၊ စုဝေးမှုများ၊ ပွဲများနှင့် အပန်းဖြေစခန်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်းများကို ယခင်ကတားမြစ်ထားမှုများကို ရက်ထပ်တိုးခြင်း၊ ဘဏ်များနှင့်ကုန်စည်ခိုများတွင်အလုပ်ချိန်ကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ ပြန်လာသော နိုင်ငံခြားမှ လုပ်သားများကို quarantine သွင်းခြင်း၊ အချို့သောပြည်နယ်များရှိ အဝေးပြေးလမ်းမကြီးများနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးများ အသုံးပြုခြင်း ကိုလည်း ကန့်သတ်ထားခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ မြန်မာအစိုးရသည် စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်များကို ပိုမို သက်ညှာသော မူဝါဒများဖြင့် ကာကွယ်လိုသော်လည်း ဤထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်များသည် ပိတ်ဆို့မှုနောက်ပိုင်းမှ အဆက်မပြတ် ထိခိုက်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် စားသောက်ဆိုင်များနှင့် စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းအများအပြားသည် စီးပွားရေးအရ အလားအလာမကောင်းဟု ယူဆသောကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝယ်ယူသူအရေအတွက်အလွန်နည်းပါးသောကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဆန္ဒအလျောက် ပိတ်ထားခဲ့သည်။

COVID-19 ကို တုန့်ပြန်သည့် အနေဖြင့် မြန်မာအစိုးရမှ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော မူဝါဒအစီအမံများနှင့် ညွှန်ကြားချက်များသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍများကို ပိတ်ဆို့ခြင်း ကာလကျော်လွန်ပြီး၌ပင်လျှင် မတူညီသော နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးမှ တစ်ဆင့် သက်ရောက်မှုများရှိမည်ဟုမျှော်လင့်ရသည်။

- COVID-19 ပြန့်ပွားမှုကိုတားဆီးရန် မြို့နေဒေသများ၏ သွားလှုပ်ရှားမှုနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးများကို ကန့်သတ်ခြင်းသည် စီးပွားရေးကဏ္ဍ အားလုံးရှိ ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုများရှိနိုင်သည်။ အဝေးပြေးလမ်းမကြီးများနှင့် မော်တော်ယာဉ်အသုံးပြုမှုကို ကန့်သတ်သောကြောင့် ကုန်ပစ္စည်းများစီးဆင်းမှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေပြီး စီးပွားရေးကဏ္ဍအမျိုးမျိုးရှိ ထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများ ကိုလည်း နှောင့်နှေးစေလိမ့်မည်။
- ဘဏ်လုပ်ငန်းနှင့်အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းများကို ကန့်သတ်ချက်များသည် ပုံမှန်ငွေကြေးလည်ပတ်မှုများကို နှေးကွေးစေနိုင်သည်။ ဥပမာ ငွေပေးချေမှု၊ ရန်ပုံငွေထုတ်ယူခြင်းနှင့် ငွေလွှဲခြင်းနှင့် ကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့၏ငွေသားစီးဆင်းမှုကို ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့်ချေးငွေများရရှိခြင်းတို့ နှောင့်နှေးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဤကန့်သတ်ချက်များကြောင့် အချို့လယ်သမားများသည် လာမည့် စိုက်ပျိုးရာသီအတွက် စီးပွားဖြစ်သွင်းအားစုများရရှိဝယ်ယူခြင်းတို့၌ အတားအဆီးများရှိ လိမ့်မည်။

- ပြည်သူ့ရေးရာ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များသည် အစိုးရလုပ်ငန်းများ၏ ပုံမှန်လည်ပတ်မှုကို နှောင့်နှေးစေနိုင်သည် သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်စေနိုင်သည်။

အစိုးရသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့်ကုန်သွယ်ရေးစီးဆင်းမှုကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ထောက်ပံ့ရေး ကွင်းဆက်များ ပြတ်တောက်မှုကို လျှော့ချရန် (အထူးသဖြင့် ဆေးဝါးထုတ်ကုန်များနှင့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သောအစားအစာများအတွက်) မူဝါဒ အစီအမံများ ကိုလည်းချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့တွင် ကုန်ပစ္စည်းများတင်သွင်းခြင်းနှင့်တင်ပို့ခြင်းအတွက်နှောင့်နှေးမှုကို လျှော့ချရန်နှင့် စီးပွားရေး အရောင်းအဝယ်များအတွက် အခွန်အခများလျှော့ချရန် အဆင့်များအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ပါဝင်သည်။

ကပ်ရောဂါ၏ သက်ရောက်မှုနှင့် ထိုသက်ရောက်မှုများကိုထိန်းချုပ်ရန်အတွက် ချမှတ်ထားသောအစီအမံများသည် စီးပွားရေးကဏ္ဍကို လိုက်၍သော်လည်းကောင်းနှင့် အရင်းအမြစ်အရလည်းကောင်း ကွဲပြားခြားနားမှုရှိသည်။ COVID 19 အကျပ်အတည်း ကာလ၏ အလယ်လတ်တွင် မျှော်မှန်းထားသောစီးပွားရေးသက်ရောက်မှုများကို ကဏ္ဍအလိုက်ဇယား ၁ တွင်အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထားသည်။ ဇယား ၂ သည် ပြည်ပမှ COVID 19 နှင့်ဆက်စပ်သော ရိုက်ခတ်မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးကို မည်သို့သက်ရောက်မည်ကိုအကြံပြုသည်။

ဇယား ၁ : စီးပွားရေးကဏ္ဍအလိုက် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် COVID - 19 ကပ်ရောဂါ၏ သက်ရောက်မှု ခန့်မှန်းချက် နှုန်းထား

ကဏ္ဍ	ပိတ်ဆို့မှု (lockdown)အတွင်း ချမှတ်သော ထိန်းချုပ်မှုများ သို့ ကင်းလွတ်ခွင့်များ	သက်ရောက်မှု?
စိုက်ပျိုးရေး	• လယ်ယာလုပ်ငန်းသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ် များဖြစ်သဖြင့်ကန့်သတ်ချက်အများစုမှကင်းလွတ်ခွင့်ရသည်။ • စားသောက်ဆိုင်များနှင့်အစားအသောက်ဝန်ဆောင်မှုများ ပိတ်ထားခြင်းကြောင့်ကုန်သွယ်မှုပမာဏလျှော့ချခဲ့သည် • ဆိုင်းငံ့ထားသောဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့်တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းများလျှော့ချခဲ့သည်။ • အဓိကအားဖြင့်တရုတ်နှင့်အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့မှကုန်သွယ်ရေးနိုင်ငံများမှထွက်ပေါ်လာသော ဈေးနှုန်းများ။ • အသေးစားငွေချေးလုပ်ငန်းရပ်ဆိုင်းခြင်း ကြောင့်မုတ်သုန်ရာသီအတွက်ချေးငွေများ မှာ သံသယဖြစ်ဖွယ် ရှိသည်။	နိမ့်
သတ္တုတွင်း	• မှတ်ပုံတင်မရှိသတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ကွက်နှင့်တူးဖော်သည့်လုပ်ငန်းများကိုပိတ်ရန်အ မိန့်ပေးခဲ့သည်။ • ရှိပြီးသားမိုင်းများသည် ပိတ်ဆို့ကာလအတွင်း လည်ပတ်ခွင့်ပြုသည်။	နိမ့်
ကုန်ထုတ်လုပ်မှု	• မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်ဟုယူဆသည့် စားနပ်ရိက္ခာပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်ဆေးဝါးများမှကင်းလွတ်သည်။ • အသွားအလာကန့်သတ်ချက်များသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ကဏ္ဍများအပါအဝင် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု များအားလုံးအပေါ်သက်ရောက်မှုရှိသည်။ • စားသောက်ကုန်မဟုတ်သော ကုမ္ပဏီများသည် ပိတ်ဆို့ထားသည့်ကာလတွင် ပိတ်ထားသည်။ • စက်ရုံများသည် ပြန်လည်မဖွင့်မီ မဖြစ်မနေစစ်ဆေးခြင်းကိုခံရသည်။	မြင့်
အသုံးအဆောင်များ	• လျှပ်စစ်နှင့်ရေဖြန့်ဝေခြင်းကိုကန့်သတ်ချက်အများစုမှကင်းလွတ်စေရန်လိုအပ်သည်။ • ရေအားလျှပ်စစ်ဆောက်လုပ်ရေးစီမံကိန်းသုံးခုနှောင့်နှေးခဲ့တယ်။	နိမ့်

ကဏ္ဍ	ပိတ်ဆို့မှု (lockdown)အတွင်း ချမှတ်သော ထိန်းချုပ်မှုများ သို့ ကင်းလွတ်ခွင့်များ	သက်ရောက်မှု?
ဆောက်လုပ်ရေး	အစိုးရ ပရောဂျက်များအပါအဝင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းခွင်များ ပိတ်ထားရသည်။ လုပ်သားအင်အားလျှော့ချခဲ့ရသည်။ Lockdown ကာလသည် အလုပ်အများဆုံးသော ဆောက်လုပ်ရေးရာသီဖြစ်သည်။ မှတ်သန်မိုးလာသည်နှင့် အမျှ စီမံကိန်းများနှောင့်နှေးခဲ့သည်။ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် စီးပွားရေး အနှောင့်အယှက်များကို ထိလွယ်ရလွယ်သည့် အနေအထားရှိသည်။ ဥပမာ လုပ်ငန်းများသည် ပြီးစီးရန်ရက်ကို စာချုပ်ချုပ်ထားရခြင်း၊ ဘဏ်ချေးငွေအကန့်အသတ်ရှိခြင်း၊ အပေါင်စနစ်ဖွံ့ဖြိုးမှုမရှိခြင်း။ COVID 19 ၏ သက်ရောက်မှုများကို ကုစားရန် ရှင်းလင်းသော လမ်းကြောင်းများမရှိပါ။ ချေးငွေအစီအစဉ်သည် ဤကဏ္ဍကိုဖယ်ထုတ်ထားသည်။	မြင့်
လက်ကားရောင်းဝယ်ရေး နှင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း	မရှိမဖြစ် ကုန်ပစ္စည်းများအား ရောင်းဝယ်မှုများကို ပိတ်ဆို့မှုများမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသည်။ သို့သော် တနေ့တာကုန်သွယ်မှုများအကန့်အသတ်နှင့်ရှိသွားသည်။ လူချင်းခွာနေရမည့် ကန့်သတ်ချက်များသည် အချို့သောဈေးများတွင် ပုံမှန်လည်ပတ်မှုများကိုထိခိုက်စေနိုင်သည်။ ဝယ်ယူသူအရေအတွက်နှင့်ကုန်သွယ်မှုပမာဏကိုလျှော့ချသည်။	အသင့်အတင့်
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ခြင်း နှင့် ကုန်တင်ခြင်း	လေကြောင်းခရီးစဉ်များ ပိတ်ခဲ့သည်။ ကုန်တင်နှင့် ကုန်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သဖြင့် ပိတ်ဆို့မှုများမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသည်။ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်ကူး၍ ပို့ဆောင်သော ရထားနှင့်လိုင်းကားများ တစ်လခေတ္တဆိုင်းငံ့ထားသည်။ မြို့ပြတွင် အများသုံး ယာဉ်လိုင်းများ ပြေးဆွဲမှု ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိလျှော့ချခဲ့သည်။ အစိုးရ၏ ရထားလိုင်းများ အပတ်ရေလျှော့ချပြီး မြို့ပတ်ရထားများ ပြေးဆွဲမှု ၅၀ မှ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းအကြားလျှော့ချခဲ့သည်။	မြင့်
ဟိုတယ်နှင့် အစားအစာဝန်ဆောင်မှုများ	ဟိုတယ်များ၊ စားသောက်ဆိုင်များ၊ ကဖေးများနှင့်အရက်ဆိုင်များသည် ဆိုင်တွင်စားသုံးခွင့်ပိတ်ပင်ခံခဲ့ရသည်။ အစားအစာနှင့် အခြားကုန်ပစ္စည်းများအတွက် ပို့ဆောင်ရေးအတွက် အကန့်အသတ်များရှိခြင်း။ ဤဏ္ဍသည် ခရီးသွားလုပ်ငန်းအပေါ်များစွာမှီခိုရပြီး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းများမှ ဖေဖော်ဝါရီ လမှစ၍ ရပ်တန့်လုနီးပါးဖြစ်နေခဲ့သည်။	မြင့်
ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ငွေကြေး နှင့်အာမခံလုပ်ငန်း	ဒစ်ဂျစ်တယ်ပလက်ဖောင်းများမှတစ်ဆင့် ဘဏ်များလည်ပတ်ခဲ့သည်။ အရောင်းအဝယ်ပမာဏလျော့ကျသွားသည်။ ချေးငွေပြန်ဆပ်မှု နိမ့်ကျသွား သို့မဟုတ် နှောင့်နှေးသွားခဲ့သည်။ အသေးစားငွေချေးရေးအဖွဲ့အစည်းများကိုဆိုင်းငံ့ထားပြီး၊ အတင်းအဓမ္မဖြင့် ပြန်ဆပ်ခိုင်းခြင်းမပြုရန်အမိန့်ထုတ်ခဲ့သည်။ အခြားဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ပိတ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာများဖြင့် အဝေးမှ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်။ ဥပမာ -အာမခံ(	အသင့်အတင့်
ပရော်ဖက်ရှင်နယ်ဝန်ဆောင်မှု	အားလုံးနီးပါးပိတ်ထားခဲ့သည်။ သို့မဟုတ် ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာများဖြင့် အဝေးမှ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်။ ဥပမာ၊ ဥပဒေရေးရာနှင့်စာရင်းကိုင်ဝန်ဆောင်မှု။ ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းဆောင်ရွက်မှုများ ထိခိုက်ခဲ့သည်။ ဥပမာအင်ဂျင်နီယာများ။	အသင့်အတင့်
ပြည်သူ့စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ဥပဒေစိုးမိုးရေး	အများပြည်သူဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့်အကျင့်စီမံများမှာ ဖွင့်ခွင့်ရှိသော်လည်း ဝန်ထမ်းအများစုသည် ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာများဖြင့် အဝေးမှ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်။ ရဲနှင့်လိုခြံရေး ဝန်ဆောင်မှုများသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သဖြင့် ပိတ်ဆို့မှုများမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသည်။	နိမ့်

ကဏ္ဍ	ပိတ်ဆို့မှု (lockdown)အတွင်း ချမှတ်သော ထိန်းချုပ်မှုများ သို့ ကင်းလွတ်ခွင့်များ	သက်ရောက်မှု?
ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများ	အစိုးရကျောင်းများပိတ်သည့်ကာလသည် ဇွန်လအထိကျောင်းပိတ်ရက်များနှင့် တိုက်ဆိုင်သည်။ ကျောင်းပိတ်ချိန်မတူသော ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများ၊ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများ နှင့် အစိုးရနှင့် မချိတ်ဆက်ထားသော ကျောင်းများအားလုံးပိတ်ထားသည်။ ကျောင်းများသည် အွန်လိုင်းသင်ယူမှုအတွက် အဆင်သင့်မဖြစ်သေးပါ။	နိမ့်
ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ	ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများသည် ကန့်သတ်ချက်များမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည်။ အချို့သော ကျန်းမာရေးဆောင်ရွက်မှုများ လျော့ချသော်လည်း COVID လူနာအရေအတွက်တိုးလာသည်။	နိမ့်
အားကစားနှင့်ဖျော်ဖြေရေး	အားကစားနှင့် ပြင်ပဖျော်ဖြေရေးကိုပိတ်ပင်ထားသည်။ သွားလာလည်ပတ်များသည့်နေရာများ ပိတ်ထားသည်။ သတင်းစာ၊ ရေဒီယိုနှင့်ရုပ်မြင်သံကြားကဲ့သို့သော လုပ်ဆောင်မှုအချို့အကန့်အသတ်ရှိသည်။	မြင့်
အခြားသောဝန်ဆောင်မှုများ	လူကိုယ်တိုင် ဘာသာရေးအရ စုရုံးခြင်းကို တားမြစ်သည်။ အလွတ်သဘော ပြုပြင်ရေး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများသည် အသွားအလာကန့်သတ်ချက်များကြောင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု အကန့်အသတ်ရှိသည်။	မြင့်

ရင်းမြစ်။ ။ စာတမ်းပြုစုသူများမှ စုဆောင်းထားသည်။

ဇယား ၂။ COVID-19 ကပ်ရောဂါ၏ မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ်တွင် ပြည်ပမှ ရိုက်ခတ်မှုများ။

ပြည်ပမှ သက်ရောက်မှု	ပိတ်ဆို့မှုများနှင့် ထိန်းချုပ်မှုများ	သက်ရောက်မှု?
ပို့ကုန် ဝယ်လိုအား	အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် စီးပွားရေးအတွက် ခရီးသွားလာခြင်းလျော့ချခြင်း။ ဓာတ်သတ္တုတင်ပို့မှုအတွက် ဝယ်လိုအားကျဆင်းလာခြင်း။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်အခြားအဓိကထုတ်ကုန်များအတွက် ပို့ကုန်ဝယ်လိုအားကိုလျော့နည်းစေသည်။	မြင့်
ငွေလွှဲငွေများ	ထိုင်း၊ တရုတ်နှင့်အခြားအာရှနိုင်ငံများရှိရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ သန်းကျော်သည်အလုပ်ပြုတ်၍၊ နေရပ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရပ်ခြားတွင်အလုပ်လုပ်သော နိုင်ငံသားများမှ ပေးပို့သော ငွေလွှဲပမာဏသည် ကြီးမားသည်။ ကုန်သွယ်ရေးအရောင်းအဝယ်များမှ ငွေလွှဲခြင်းများ လျော့ကျခြင်း။	မြင့်

ရင်းမြစ်။ ။ စာတမ်းပြုစုသူများမှ စုဆောင်းထားသည်။

ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အစိုးရသည် COVID-19 စီးပွားရေးကယ်ဆယ်ရေးအစီအစဉ် (CERP) ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်များမှာ -

- ငွေကြေးဆိုင်ရာ နှိုးဆွပေးခြင်းဖြင့် မက်ခရိုစီးပွားရေးဝန်းကျင်ကို တိုးတက်စေရမည်။
- ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ကုန်သွယ်ရေးနှင့်ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍများ တိုးတက်စေခြင်းဖြင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအပေါ် သက်ရောက်မှုများကို လျော့ချပေးမည်။
- ကာယလုပ်သားများနှင့် အလုပ်သမားများအပေါ်သက်ရောက်မှုများကိုလျော့ချမည်။
- အိမ်ထောင်စုများအပေါ် သက်ရောက်မှုကို လျော့ချမည်။
- ဆန်းသစ်သော ထုတ်ကုန်များနှင့်မူဝါဒလမ်းစဉ်များကို မြှင့်တင်မည်။
- ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစနစ်များကို အားကောင်းအောင်လုပ်မည်။
- COVID-19 တုန့်ပြန်မှုဆိုင်ရာ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုပိုမိုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်မည်။

ရည်မှန်းချက် (၇) ခုအရ CERP သည်မဟာဗျူဟာ ၁၀ ခု၊ စီမံချက် ၃၆ ခုနှင့်လုပ်ရှားမှု ၇၆ ခုကိုဖော်ပြထားသည်။ ကယ်ဆယ်ရေး အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အနည်းဆုံးကျပ် ၂.၈ ထရီလီယံသို့မဟုတ်အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ ဘီလီယံကုန်ကျမည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။

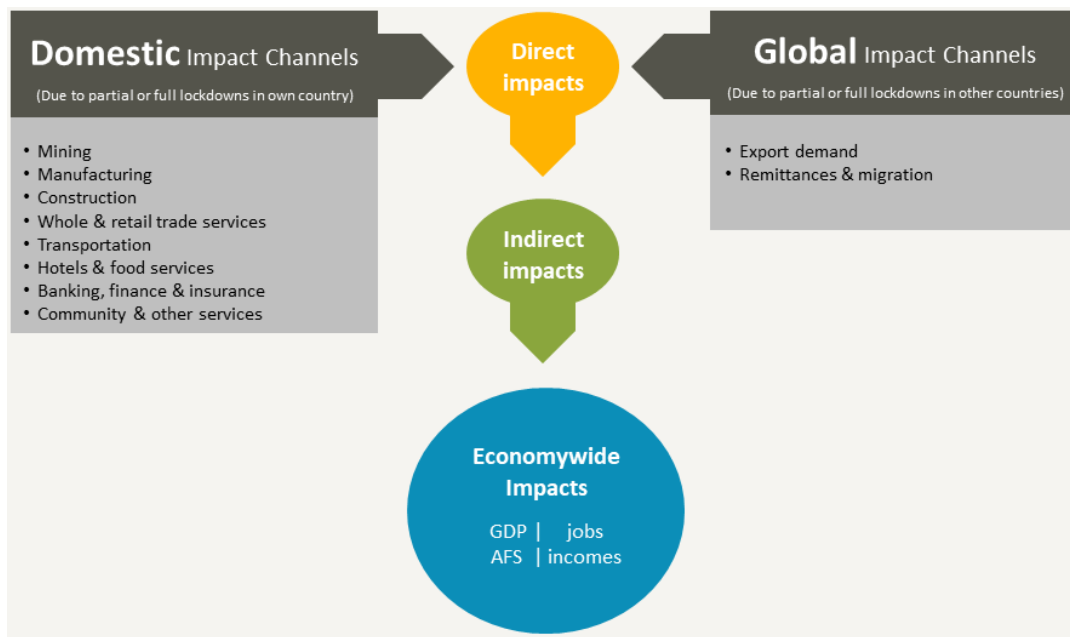
မြန်မာ့လူမှုရေးစာရင်းကိုင် ဖြန့်စိက်နိန်း (သို့) Myanmar Social Accounting Matrix (SAM) မြှောက်ကိန်းပုံစံ

COVID 19 ရောဂါနှင့် ရောဂါပျံ့နှံ့မှုကိုထိန်းချုပ်ရန် ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအပေါ် မျှော်လင့်မထား သော ရိုက်ခတ်မှုများဖြစ်သည်။ ၎င်းမူဝါဒများသည် စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုကို ချက်ချင်း ရပ်တန့်ရန် လိုအပ်သည့်အခါ စီးပွားရေးကဏ္ဍအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်နိုင်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စက်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခုအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသည့် အပြောင်းအလဲများ သို့မဟုတ် မူဝါဒဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများသည် အခြား စီးပွားရေး ကဏ္ဍများအပေါ်၌လည်း ရောင်းအားနှင့် ဝယ်လိုအားချိတ်ဆက်မှုများကြောင့် သွယ်ဝိုက်သော သက်ရောက်မှုလည်းရှိနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤရိုက်ခတ်မှုများ၏ စီးပွားရေးအား ကျယ်ပြန့်သော သက်ရောက်မှု များကိုအကဲဖြတ်ရန်အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့်ချဉ်းကပ်ရန်လိုအပ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည်စမ်းစစ်လေ့လာမှုအတွက် ကဏ္ဍမျိုးစုံ မြှောက်ကိန်းစံပုံစံ multisector multiplier model တစ်ခုကိုအသုံးပြုသည်။ ၎င်းသည် တစ်ကဏ္ဍနှင့် တစ်ကဏ္ဍ ဆက်ဆံမှုများရှိသည့် စီးပွားရေး၏ ရှုပ်ထွေးသည့် ယန္တရားကို ဖမ်းယူနိုင်သောနည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်း တွင် COVID 19 ၏ စီးပွားရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ဆန်းစစ်ရန် အသုံးပြုထားသော စံပုံစံသည် စီးပွားရေး၏ လူမှုရေးစာရင်းအင်း မူဘောင် (SAM) ပေါ်တွင်အခြေခံသည်။ ယင်းသည် နိုင်ငံစီးပွားရေးအတွင်းရှိ အဓိပုံဖော်သည့် အစိတ်အပိုင်းတို့၏ စီးပွားရေးအရဆက်စပ်မှုကို ဖော်ပြပြီး ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီကို ဖြန့်ထုတ်၍ ပုံဖော်ပြသသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးကိုကိုယ်စားပြုသော ၂၀၁၅ မြန်မာ SAM ကို ၂၀၁၉ ခုနှစ် အကုန်ပိုင်းရှိ မြန်မာ့စီးပွားရေးကို ကိုယ်စားပြုရန် အသုံးပြုသည်။ SAM တွင်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍ ၆၃ ခုရှိပြီး၊ ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြ ပညာရေးအဆင့်အတန်း ငှမိုးဖြင့်ခွဲခြားထားသော အလုပ်အကိုင်အမျိုးအစား (၈) မျိုးနှင့် အရင်းအနှီးအမျိုးအစား ငှမိုးတို့ကို ပါဝင်သတ်မှတ်ထားသည်။ ထိုအရင်းအနှီးအမျိုးအစား ငှမိုးမှာ သီးနှံများ၊ မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များ၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း၊ သစ်တောနှင့် တူးဖော်ခြင်းပြင်ပ စိုက်ပျိုးရေးမဟုတ်သောလုပ်ငန်းများအတွက် အရင်းအနှီးများ၊ စိုက်ပျိုးရေးသီးနှံ ထုတ်လုပ်မှု အတွက် အသုံးပြုမြေတို့ပါဝင်သည်။ ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍများမှရရှိသော ဝင်ငွေအား အိမ်ထောင်စု ၁၅ မျိုးကို ခွဲခြားဖြန့်ဝေထားသည်။ ထိုအိမ်ထောင်စုများသည် ကျေးလက် လယ်ယာ၊ လယ်ယာမဟုတ်သော ကျေးလက်နေပြည်သူများနှင့် ဝင်ငွေအဆင့် ၅ခု အလိုက်ခွဲထားသည့် မြို့ပြအိမ်ထောင်စုများကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အိမ်ထောင်စုများရရှိသည့် ဝင်ငွေသည် ပုဂ္ဂလိကစားသုံးမှုအသုံးစရိတ် (ကုန်စည်အလိုက်ခွဲခြားထားသည်)၊ ငွေစုခြင်း၊ ငွေလွှဲခြင်းနှင့် အခွန်များအတွက်အသုံးပြုသည်။ အိမ်ထောင်စုများသည် နိုင်ငံတကာမှ လွှဲငွေများမှ ဝင်ငွေရရှိကြသည်။ အစိုးရသည် အခွန်အခများကို ရရှိပြီး အိမ်ထောင်စုများသို့ ငွေလွှဲငွေအပါအဝင် အသုံးစရိတ်များကို စီမံရသည်။ ပိတ်ဆို့မှုမရှိသည့် စီးပွားရေးတစ်ခုတွင် ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု တင်သွင်းမှုများသည် ပြည်တွင်းသွင်းအားစုဖြစ်စေပြီး ပို့ကုန်များနှင့် အခြားအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေလွှဲခြင်းများသည် ဝယ်လိုအားကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ပုံ (၂) သည် SAM မြှောက်ကိန်း စံပုံစံတွင် ဒေသတွင်းနှင့် ကမ္ဘာတဝှမ်းမှ အကြောင်းအရာ မျိုးစုံကို အခြေခံ၍ စီးပွားရေး ရိုက်ခတ်မှု၏ အခြေအနေများကို မည်သို့မည်ပုံ ထည့်သွင်းအသုံးပြုထားသည် မူဘောင်အဖြစ် ရေးဆွဲဖော်ပြထားသည်။ ဤဖော်ပြချက်သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးတစ်ခုအတွင်းရှိ စီးပွားရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံးကို သော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍခွဲများကိုသော်လည်းကောင်း တိုက်ရိုက်နှင့်သွယ်ဝိုက် သက်ရောက်မှုများကို တိုင်းတာရန်ရည်ရွယ်သည်။

Figure 2: နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးအပေါ် COVID 19 ၏ သက်ရောက်မှုကို စစ်ဆေးရန် SAM မြောက်ကိန်းပုံစံအား အသုံးပြုသည့် ဆန်းစစ်ရေးမူဘောင်

Source: Compiled by authors. Note: GDP = Gross domestic product; AFS = agri-food sector of the national economy

SAM မြောက်ကိန်းများအသုံးပြုခြင်းသည် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ စီးပွားရေးကဏ္ဍ အတိုင်းအတာဖြင့် ဆန်းစစ်ရာတွင် ကန့်သတ်ချက်ထားသည့် ယူဆချက်နှစ်ခုရှိသည်။

- စက်မှုလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် သွင်းအားစုများကို အချိုးကျသတ်မှတ်ထားသည့် ပမာဏဖြင့် ဝယ်လိုသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အားလုံးသော သွင်းအားစု နှင့် ထုတ်လုပ်မှု အညွှန်းကိန်းများသည် တသက်မတ်တည်း ဖြစ်ပြီး နည်းပညာနှင့် ဦးစားပေးများသည် တိုက်ရိုက်အချိုးကျသည်။
- ဈေးနှုန်းများသည် တသက်မတ်တည်းဖြစ်သည်။ ရိုက်ခတ်မှုများကို ညီသောအခါ ဈေးနှုန်းများ ပြောင်းလဲခြင်းမလုပ်ဘဲ ပမာဏကိုသာပြောင်းလဲသည်။

သို့သော် ဤယူဆချက်များသည် အားကောင်းသည့် အားလျော်စွာ COVID 19 ကူးစက်မှု၏ မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရန် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့မြင်နေရသည့် ရိုက်ခတ်မှုများ၏ စီးပွားရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုများသည် နှစ်ကာလအလိုက် မဟုတ်ဘဲ ရက်သတ္တပတ်များ (သို့) လများ အလိုက်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ တိုတောင်းသော ကာလ၌ ထုတ်လုပ်မှု နည်းပညာများသည် ကူးစက်ရောဂါ၏ဂယက်ကြောင့် သိသိသာသာပြောင်းလဲသွားနိုင်ဖွယ်မရှိချေ။ ရေတိုအနေဖြင့်၊ ဤကပ်ရောဂါ၏ ဂယက်သည် ဈေးနှုန်းများ သို့မဟုတ် အလုပ်သမားလုပ်အားခကို သိသိသာသာ ပြောင်းလဲစေနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် SAM ၏သဘောသဘာဝအရ SAM မြောက်ကိန်း multiplier model သည် သတ်မှတ်ထားသော စံပြအခြေအနေများအရ စီးပွားရေးညွှန်း ကိန်းအမျိုးမျိုး၏ “အကယ်၍” ဟူသော သဘောဆောင်သည့် စီမံချက်များကိုပေးသည်။ ဤစံပြအခြေအနေများ၏ ရလဒ်များသည် အနာဂတ်အား “ခန့်မှန်းချက်များ” မဟုတ်ပါ။ COVID မရှိသည့် ပုံမှန်အခြေအနေဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားသည့် အချက်အလက်များအဖြစ် ရှုမြင်သင့်သည်။ အခြေခံကျသည့် မော်ဒယ် (model) များကို သုံး၍ အစစ်အမှန်မဟုတ်သည့် အခြေအနေများကို သုံးသပ်ခြင်းသည် စည်းကမ်းကျနသည့် မူဘောင်တစ်ခုကိုဖော်ဆောင်ပေးနိုင်သည်။ ထိုမူဘောင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးနှင့် မြန်မာပြည်သူများအတွက် ကပ်ရောဂါနှင့် ဆက်စပ်သည့် ရိုက်ခတ်မှုများကို လျော့ချရေးအတွက် မူဝါဒအမျိုးမျိုးတင်သွင်းရန် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးရာ၌ အထောက်အကူပြုသည်။

SAM မြောက်ကိန်း မော်ဒယ် (model) နှင့်အသုံးပြုထားသည့် COVID 19 ဖြေလျှော့ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအခြေအနေများ

မြန်မာနိုင်ငံကို သွားလာခွင့် ပိတ်ထားသော ကာလတွင် ၊ COVID 19 ကန့်သတ်ချက်များ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တလျှောက် စီးပွားရေးပြန်လည်ထူထောင်ရေးတို့၏ အမြန်နှုန်းကို တွက်ထုတ်နိုင်ရန် အခြေအနေနှစ်မျိုးကို SAM multiplier model အသုံးပြု၍ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသည်။

- ပိုမိုမြန်ဆန်သည့် ဖြေလျှော့ပေးခြင်းနှင့်ပြန်လည်နာလန်ထူခြင်း အခြေအနေ
- ပိုမိုနှေးကွေးသည့် ဖြေလျှော့ပေးခြင်းနှင့်ပြန်လည်နာလန်ထူခြင်း အခြေအနေ

စမ်းစစ်မှုအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ဖြစ်သည့် အောက်တိုဘာ ၂၀၁၉ မှ ၂၀၂၀ စက်တင်ဘာလအထိ ယာယီအဖြစ် ထည့်သွင်း စဉ်းစားခဲ့သည်။ ဘဏ္ဍာရေး၏ သုံးလပတ်အတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေ အခြေအနေတစ်ခုစီအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးအပေါ် ကူးစက်ရောဂါ၏ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို မည်သို့မည်ပုံကိုင်တွယ်မည်ဆိုသည့် အပေါ်ရူထောင်တစ်ခုစီမှ ကွဲပြားခြားနားသော ယူဆချက်များပြုလုပ်ကြသည်။ ဇယား (၃) တွင်အခြေအနေနှစ်ခုအောက်တွင် ကြုံတွေ့ရမည့်အခြေအနေများကို အနှစ်ချုပ် ဖော်ပြထား သည်။

ဇယား အမှတ် ၃။ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၉ မှ စက်တင်ဘာ ၂၀၂၀ ကာလအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မော်ဒယ်အခြေအနေ နှစ်မျိုးအတွက် ယူဆချက်များ (ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၂၀)

မြန်ဆန်သော ပြန်လည်နာလန်ထူခြင်း		နှေးကွေးသော နာလန်ထူခြင်း	ကမ္ဘာ့တဝှမ်းမှ ရိုက်ခတ်မှုများ
Q1	အောက်တိုဘာ	COVID 19 မတိုင်မီတွင်မည်သည့်အနေနှင့်အယှက်မျှ မရှိသည့်ကာလ	
	နိုဝင်ဘာ		
	ဒီဇင်ဘာ		
Q2	ဇန်နဝါရီ		• တရုတ်ပြည်တွင် COVID 19 ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် ပြည်ပ ပို့ကုန် ကျဆင်း ခဲ့သည်
	ဖေဖော်ဝါရီ		
	မတ်		
Q3	ဧပြီ	• ဧပြီလ အစောပိုင်း၊ ၂ ပတ်ကြာ ပိတ်ဆို့မှု(lockdown)အပြီးတွင် အခြေအနေ နှစ်လုံးတွင် တိုက်ရိုက် ရိုက်ခတ်မှုသည် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ကျသွားသည်	• ပို့ကုန်ကျဆင်းမှု၊ ငွေလွှဲမှု လျော့ကျခြင်း
	မေ		
	ဩဂုတ်	• ပထမအပတ်နှစ်ပတ်အတွင်းတွင် • တိုက်ရိုက် ရိုက်ခတ်မှုများသည် ၇၅ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းသွားသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ဟိုတယ်နှင့်ဘားများ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ကျ။• ပြီးခဲ့သည့် ရက်သတ္တပတ် နှစ်ပတ်အတွင်း တိုက်ရိုက်ရိုက်ခတ်မှုများသည်၉၀ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ချနိုင်ခဲ့သည် ။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ဟိုတယ်နှင့်ဘား ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်• ပထမအပတ်နှစ်ပတ်အတွင်း တိုက်ရိုက် ရိုက်ခတ်မှုများသည် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်းသွားသည်။ ကုန်သွယ်ရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ဟိုတယ်နှင့်ဘားများ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ကျ။• ပြီးခဲ့သည့်နှစ်ပတ်အတွင်း တိုက်ရိုက် ရိုက်ခတ်မှုများသည် ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းသွားသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ဟိုတယ်နှင့် ဘား ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ကျ။	• ပို့ကုန်ကျဆင်းမှုက ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းသွားသည်

မြန်ဆန်သော ပြန်လည်နာလန်ထူခြင်း		နွေးကွေးသော နာလန်ထူခြင်း	ကမ္ဘာတဝှမ်းမှ ရိုက်ခတ်မှုများ
Q4	ဧပြီလိုင်	တိုက်ရိုက် ရိုက်ခတ်မှုများသည် ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းသွားသည်။ ကုန်သွယ်ရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ဟိုတယ်နှင့်ဘားများသည် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းသွားသည်။	မြန်ဆန်သည့် နာလန်ထူမှု အောက်တွင် ပို့ကုန်ကျဆင်းမှု ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ကျသွားသည်။ နွေးကွေးသော ပြန်လည်နာလန် ထူအောက်တွင် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ကျသွားသည်။
	စက်တင်ဘာ		မြန်ဆန်သော ပြန်လည်နာလန်ထူမှုအောက်သို့ ငွေလွှဲမှုပေါ်သက်ရောက်မှု ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ကျသွားသည်။

Source: Authors' scenario construction. Note: FY = fiscal year (Oct. to Sept.).

မော်ဒယ်တွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည့် အခြေအနေများသည် မူဝါဒရေးဆွဲသူများ၊ ထုတ်လုပ်သူနှင့် စားသုံးသူများ၏ အပြုအမူများနှင့် ပြည်ပမှ အခြေအနေများကို တတ်နိုင်သမျှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသော်လည်း ဤကပ်ရောဂါသည် ကမ္ဘာတဝှမ်းတွင် မမျှော်လင့်သည့် ရိုက်ခတ်မှုဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အကျပ်အတည်း ကာလအတွင်း တစ်နိုင်ငံချင်း စီးပွားရေး သို့မဟုတ် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးအပေါ် သက်ရောက်နိုင်သည့် အချက်ပေါင်းများစွာကို နားလည်ရန်နှင့်ခန့်မှန်း စဉ်းစားရန် ခက်ခဲသည်။ မော်ဒယ်၏ ရလဒ်များကို အနာဂတ်၏ ခန့်မှန်းချက်များအဖြစ် မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ ၎င်းအစား ဤမော်ဒယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအတွင်းရှိ ကဏ္ဍမျိုးစုံ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုများ အကြား COVID 19 ၏ စီးပွားရေးအရ သက်ရောက်မှုများဟု နားလည် ခွင့်ပေးသည်။ ထိုကဲ့သို့သောခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုသည် ဖြေရှင်းမှုနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့် မဟာဗျူဟာများ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် အကူညီဖြစ်စေနိုင်သည်။

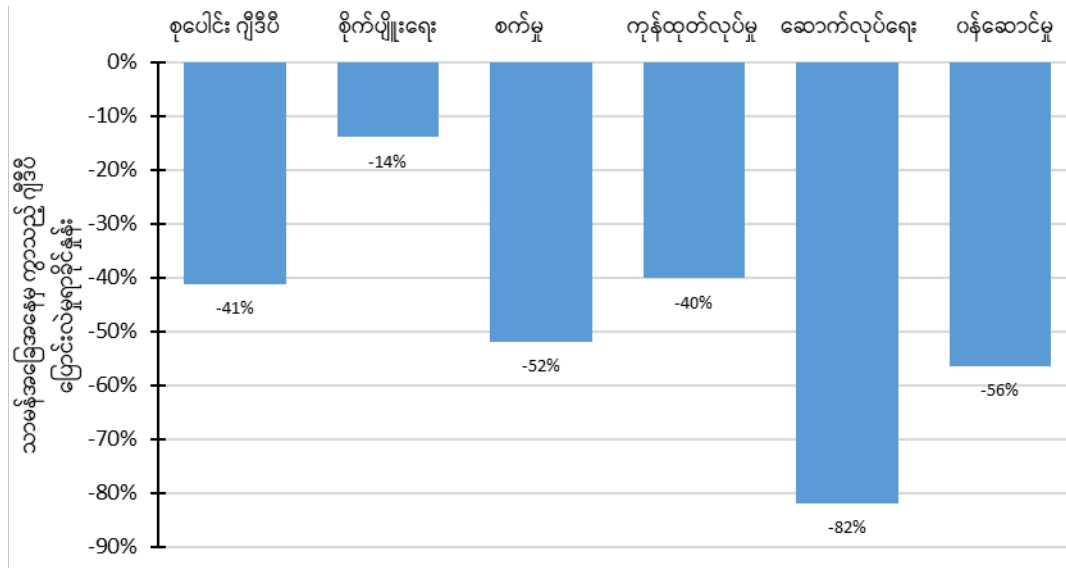
ပိတ်ဆို့မှုကာလအတွင်းစီးပွားရေးသက်ရောက်မှုများ

ဧပြီ ၆ ရက်တွင် ပြည်ထောင်စုနှင့်ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရများအနေဖြင့် ဗိုင်းရပ်စ်ပျံ့နှံ့မှုကိုတားဆီးရန်နှင့် COVID ၁၉ ကူးစက်မှုကို ကာကွယ်ရန် တစ်နိုင်ငံလုံးသို့ နေအိမ်များတွင် နေရန်အမိန့်ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်သည် ဧပြီ ၁၀ ရက်မှာ စတင်မယ့် ခုနစ်ရက်ကြာ သင်္ကြန်ရေပွဲ မတိုင်မီလေးမှာဖြစ်သည်။ အစိုးရက နိုင်ငံသားအားလုံးကို အားလပ်ရက်ကာလနှင့် နောက်သီတင်းပတ်အတွင်းမှာ တတ်နိုင်သမျှ အိမ်မှာနေဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤရက်သတ္တပတ်နှစ်ပတ်ကို မော်ဒယ် (model) တွင် lockdown ကာလအဖြစ် သတ်မှတ်သည် (ဇယား ၃) ။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ပိတ်ဆို့ထားသည့် ကာလအတွင်း ဆုံးရှုံးသွားသော စုစုပေါင်းဂျီဒီပီအတွက် နှင့် စုစုပေါင်းကဏ္ဍ သုံးစရိတ်ဖြစ်သော စိုက်ပျိုးရေး၊ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ဦးစွာတွက်ချက်သည် (ပုံ ၃) ။ ထို့အပြင်

ပုံတွင်ပါဝင်သည်မှာ ပိတ်ဆို့မှု ကာလအတွင်းတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအားလုံးနီးပါး ရပ်တန့်သွားသော ကဏ္ဍခွဲနှစ်ခုဖြစ်သည့် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးအတွက် တန်ဖိုးမြှင့်တန်ဖိုး ကျခြင်းအတွက် ခန့်မှန်းချက်များလည်းပါဝင်သည်။

ပုံ အမှတ် ၃။ ။ ဧပြီလ ၂၀၂၀ ခုနှစ် Covid 19 ပိတ်ဆို့မှု ၂ ပတ်ကာလတွင် မြန်မာ့ ဂျီဒီပီ ပြောင်းလဲမှု ခန့်မှန်းခြေ ရာခိုင်နှုန်း။

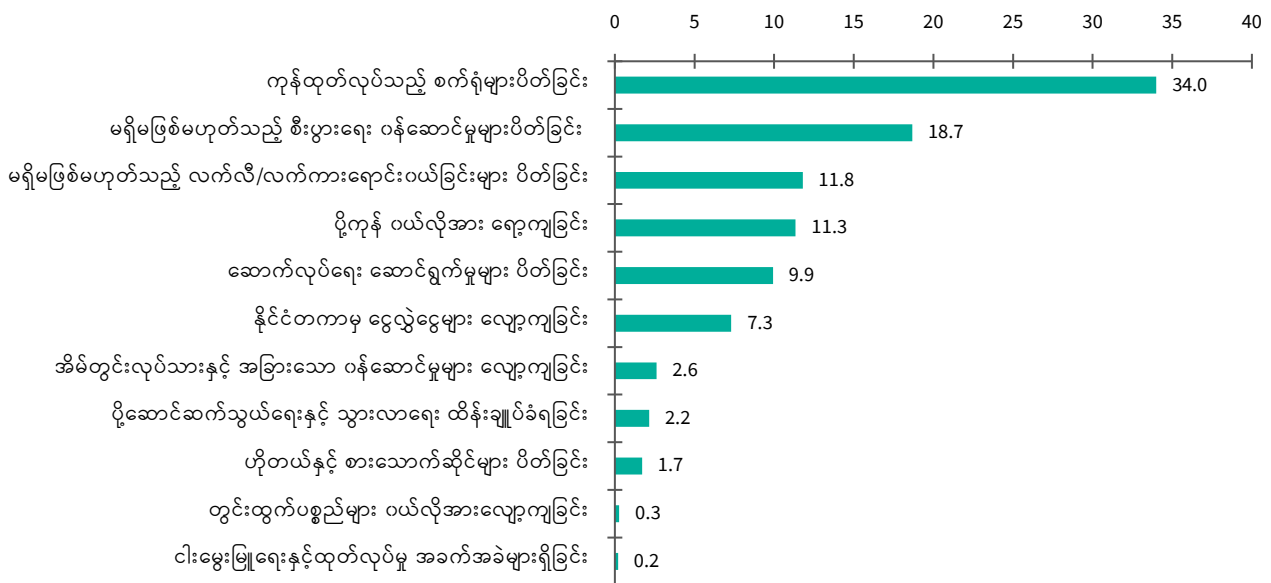

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model.
မှတ်ချက် - ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုတူညီသောကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်။

- စက်မှုလုပ်ငန်းများ။ ။ ထုတ်လုပ်မှုသည် ၅၂ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ပြီး ဆောက်လုပ်ရေးနှင့်ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး သည် ၈၂ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းအသီးသီးကျဆင်းခဲ့သည်။
- ဝန်ဆောင်မှုများ။ ။ ထုတ်လုပ်မှု ၅၆ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့သည်။
- စိုက်ပျိုးရေး။ ။ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၏ ဆောင်ရွက်မှုများသည် ပိတ်ဆို့မှု မူဝါဒများမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရသော်လည်း စီးပွားရေးအရ ချိတ်ဆက်မှုများကြောင့် ထိခိုက်မှုများရှိခဲ့သည်။ ထိုထိခိုက်မှုများသည် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မသက်ဆိုင်သောကဏ္ဍများမှ ကြားခံကုန်စည် ဝယ်လိုအားလျော့ကျခြင်း၊ တင်ပို့မှုကျဆင်းခြင်း၊ ငွေလွှဲ ဝင်ငွေ ဆုံးရှုံးခြင်းကြောင့် စားသုံးသူဝယ်လိုအား လျော့ကျခြင်း နှင့် အချို့စိုက်ပျိုးစီးပွားလုပ်ငန်းများ လည်ပတ်ရေးအတွက် အခက်အခဲများမှ တဆင့်ခံစားရခြင်းဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်းအားဖြင့် ပိတ်ဆို့ထားသည့်ကာကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးကို၏သက်ရောက်မှုသည် ခြုံငုံလျက် ၁၄ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းသွားသည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

ပုံအမှတ် ၄ တွင် စုပေါင်း ဂျီဒီပီကို ကျဆင်းသွားစေသည့် စီးပွားရေး တိုက်ရိုက် ရိုက်ခတ်မှု အကြောင်းအချင်းရာများကို မော်ဒယ်တွင် အသုံးပြုထားအတိုင်း စီတန်းဖော်ပြထားသည်။ ထိုရိုက်ခတ်မှု အကြောင်းချင်းရာများမှ ဂျီဒီပီအား ကျဆင်းသွားစေခဲ့သည့် ပမာဏကို လိုက်၍ စီထားသည်။

ပုံ အမှတ် ၄ ။ ။ ပိတ်ဆို့မှု (lockdown) ၌ ပတ်အတွင်းတွင် မူဝဒဆိုင်ရာ ကန့်သတ်မှုများနှင့် ပြည်ပမှ ရိုက်ခတ်မှုများကြောင့် မြန်မာ့ ဂျီဒီပီ အပြောင်းအလဲရာခိုင်နှုန်း ဝေပုံကျ။

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model

ကုန်ထုတ်လုပ်မှု စက်ရုံများစွာပိတ်ခြင်းသည် ပိတ်ဆို့သည့်ကာလအတွင်း စီးပွားရေးအရအကြီးမားဆုံးသက်ရောက်မှုရှိသည်။ ၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ကဏ္ဍ၏ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ ကြီးထွားနှုန်းသည် ၉ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးရှိပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍသည် မြန်မာ့ စီးပွားရေးတွင် အလျင်မြန်ဆုံးတိုးတက်နေသည့် ကဏ္ဍဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း ဤ ကဏ္ဍသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီ၏ ၂၀ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုပြီး ထို့အတွက်ကြောင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ဂျီဒီပီ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းသွားသောအခါ တစ်နိုင်ငံလုံး ဂျီဒီပီ ၃၄ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းသွားရသည်။

ပြည်ပမှရိုက်ခတ်မှုများကြောင့် ပို့ကုန်အမှာစာများဖျက်သိမ်းခြင်းနှင့်သွင်းကုန်ကုန်ကြမ်းနှင့် အလယ်အလတ် ပစ္စည်း ထောက်ပံ့ ရေးများ ပြတ်တောက်ခြင်း တို့ကြောင့် ပို့ကုန်ကိုအဓိကထားသော ကုန်ထုတ်လုပ်မှုသည် ပိတ်ဆို့ခြင်းကာလ (lockdown) မတိုင်မီအချိန်မှပင်ဆိုးဆိုးရွားရွားထိခိုက်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့သောစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများရှိ ဝန်ထမ်းများ၊ အလုပ်သမားများ သည် ပိတ်ဆို့ခြင်း မတိုင်မီအထိပင် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

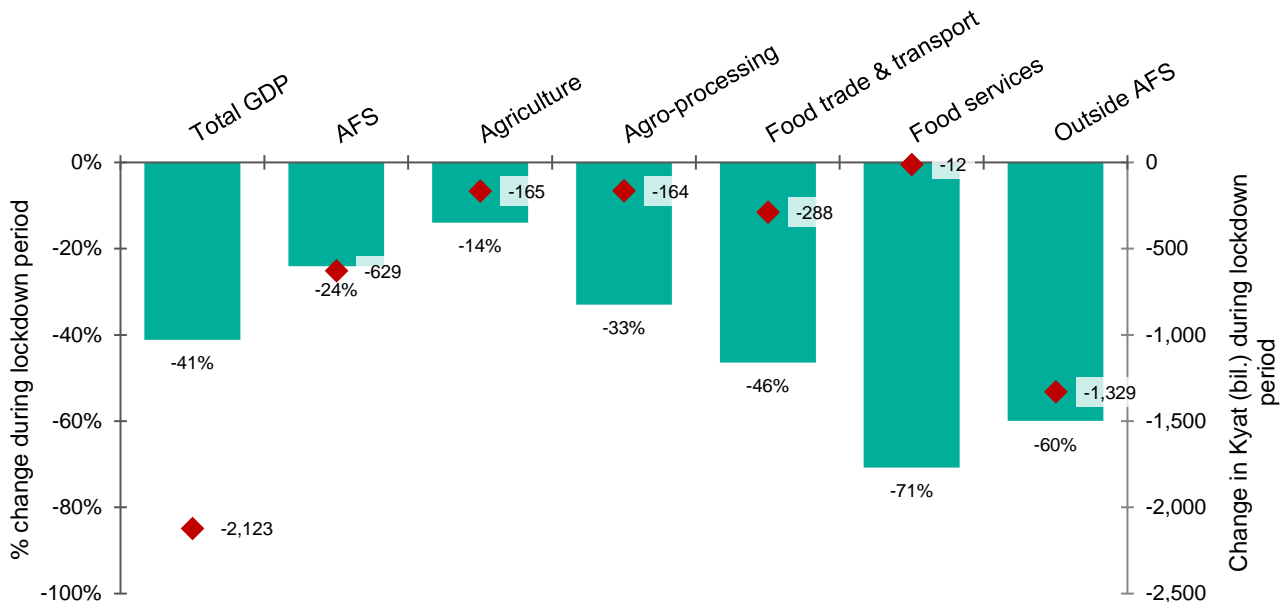
မရှိမဖြစ်မဟုတ်သည့် စီးပွားရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ပိတ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီကို ကျဆင်းစေသည့် မူဝါဒကန့်သတ်ချက်များနှင့်ရိုက်မှု အကြောင်းအချက်များအားလုံးတွင် ဒုတိယနေရာအဖြစ်ပါဝင်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အစားအစာ ထုတ်ကုန် များအပါအဝင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအစသည်ရှိသည့် မရှိမဖြစ်မဟုတ်သော ပြည်တွင်းကုန်သွယ်မှုကို ပိတ်သိမ်းခြင်းသည်လည်း နိုင်ငံဂျီဒီပီ၏ကျဆင်းမှုကို ရှင်းပြရာတွင်အလားတူအရေးပါသည်။ ပြည်ပမှရိုက်ခတ်မှုများဖြစ်သည့် ပို့ကုန်ဝယ်လိုအား လျော့ကျခြင်းနှင့်ငွေလွှဲ ဝင်ငွေကျဆင်းခြင်းတို့သည်လည်း ဂျီဒီပီကျဆင်းခြင်းကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။

ထို့နောက်မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်အစားအစာကဏ္ဍ (AFS)အပေါ် ပိတ်ဆို့မှု၏ သက်ရောက်မှုကိုတိုင်းတာသည်။ AFS သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဂျီဒီပီ၏ ၄၄ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိသည်။ အောက်ဖော်ပြပါများသည် AFS ၏အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည်။

- ရိုးရာ အခြေခံကျသည့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ။ ။ ကောက်ပဲသီးနှံများ၊ မွေးမြူရေး၊ သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် ငါးဖမ်း လုပ်ငန်း အားလုံး။ AFS တွင် အခြေခံကျသည့်စိုက်ပျိုးရေးသည် တန်ဖိုးအားဖြင့် ၄၈ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိသည်။

- အစားအသောက်များပြုပြင်ပြင်ဆင်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍသည် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍခွဲတစ်ခုဖြစ်ပြီး စိုက်ပျိုးရေး ကုန်ကြမ်း များကို ကြားခံ ကုန်စည်အဖြစ် အသုံးပြုသော အစားအစာမဟုတ်သည့်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍခွဲများလည်း ပါဝင်သည်။ စိုက်ပျိုး ရေးထွက်ကုန်များကို ပြုပြင်ပြင်ဆင်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍဖြစ်သည့် Agro-processing သည် AFS ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိသည်။
- လယ်သမားများနှင့်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများက တိုက်ရိုက်အသုံးပြုသောသွင်းအားစုသော တန်ဖိုးမြှင့် (Value-added) သွင်းအားစုများ ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍ။ ဥပမာ၊ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့်ဘဏ်လုပ်ငန်း ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ပြည်တွင်းသယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးနှင့် လက်လီရောင်းဝယ်ရေးနှင့် လယ်ယာများ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် ဈေးကွက်များအကြား စိုက်ပျိုးရေး စားနပ်ရိက္ခာထုတ်ကုန်များ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့်ဆက်စပ်သည့်ကုန်သွယ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ။ စိုက်ပျိုးရေး အစားအစာ နှင့် ဆက်စပ်သောကုန်သွယ်ရေးနှင့်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများသည် AFS ၏ ၃၂ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။
- တန်ဖိုးမြှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍနှင့် ဟိုတယ်နှင့်တည်းခိုရာနေရာပေး ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍ တို့၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ။ အစားအစာ ဝန်ဆောင်မှုများသည် AFS ၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်းအောက်သာရှိသည်။

ပုံအမှတ် ၅။ ။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဝိတ်ဆို့မှုကာလအတွင်း ပုံမှန်အခြေအနေ နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ပြောင်းလဲသွားသော စိုက်ပျိုးရေးနှင့်အစားအသောက် ကဏ္ဍ၏ဂျီဒီပီ (ဘယ်ဘက်)နှင့် ပမာဏ(ညာဘက်)။

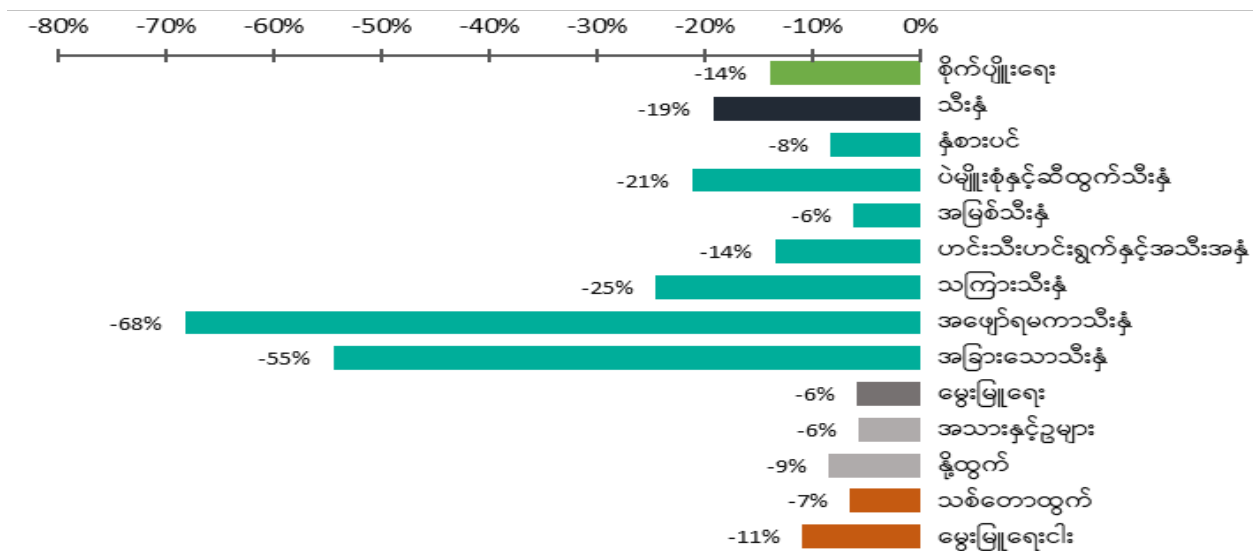

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model.
မှတ်ချက်: ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုအလားတူကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်။ AFS = agri-food sector.

ပုံ (၅) တွင် AFS၏ အစားအသောက်ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍသည် ပိတ်ဆို့ခြင်းကြောင့် များစွာခံစားခဲ့ရပြီး ၇၁ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့သည်။ ဤကျဆင်းမှုသည် အဓိကအားဖြင့် အစားအသောက်ဝန်ဆောင်မှုများပိတ်ဆို့ခြင်း၊ စားသောက်ဆိုင်များတွင် ဆိုင်းတွင်းစားသုံးမှုများကို ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် စားသုံးသူများမရှိခြင်းကြောင့် စားသောက်ဆိုင်များမှ ဆန္ဒအလျောက် ပိတ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ သို့သော် မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့်ဆိုရသော် အစားအစာဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများတွင် တန်ဖိုးမြှင့်ဆုံးရှုံးမှုသည် အသင့်အတင့်သာရှိသည်ဟုဆိုနိုင်သည်။ အကြောင်းမှာ ဤကဏ္ဍသည် AFS၏ အသေးငယ်ဆုံးအစိတ်အပိုင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ AFS အစိတ်အပိုင်းများကို ပိတ်ဆို့ခြင်း၏ အကြီးမားဆုံးသက်ရောက်မှုမှာ စိုက်ပျိုးရေးအစားအစာနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကုန်သွယ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဖြစ်သည်။ ဤအစိတ်အပိုင်းသည် AFS ၏ဂျီဒီပီကျဆင်းမှု၏ ထက်ဝက်နီးပါးရှိသည်။

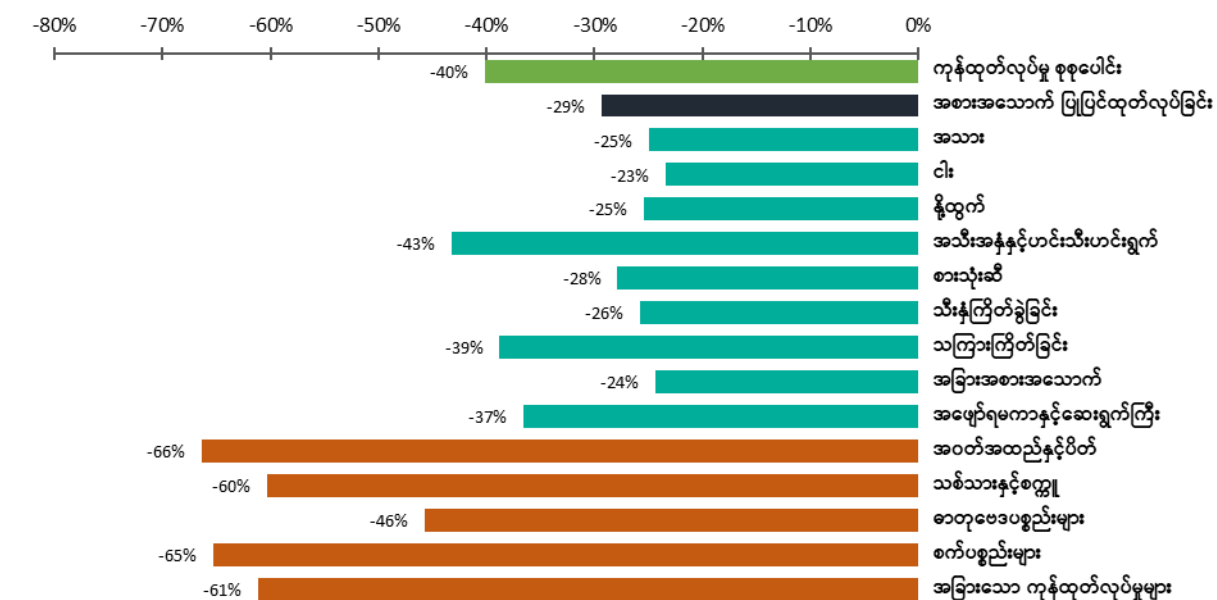
နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ပိတ်ဆို့ကာလအတွင်းအများဆုံးထိခိုက်မှုခံရသည့် စိုက်ပျိုးရေး၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍခွဲများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ပုံ ၆ သည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍခွဲများအတွက် ပိတ်ဆို့ခြင်း၏ သက်ရောက်မှုများကို ကဏ္ဍခွဲများ အလိုက်ပြသထားသည်။ အလားတူစွာ ပုံ(၇)သည် ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍခွဲများအတွက် အချက်အလက်များ ကို ဖော်ပြထားပြီး စိုက်ပျိုးရေး စားနပ်ရိက္ခာ ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကဏ္ဍအတွက် ကဏ္ဍခွဲတစ်ခုချင်းစီအလိုက် အသေးစိတ် ခွဲခြားရှင်းပြ ထားရှိသည်။ ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍခွဲများ ကို ပုံ ၈ တွင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်။

ပုံအမှတ် ၆။ ။ စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍခွဲများ ။ ဥပဒေပိတ်ဆို့မှု၏ သက်ရောက်မှု၊ ပုံမှန်ကာလနှင့် ယှဉ်လျှင် ပြောင်းလဲသွားသည့် ကဏ္ဍခွဲများ၏ ဂျီဒီပီ ပြောင်းလဲမှုများ။

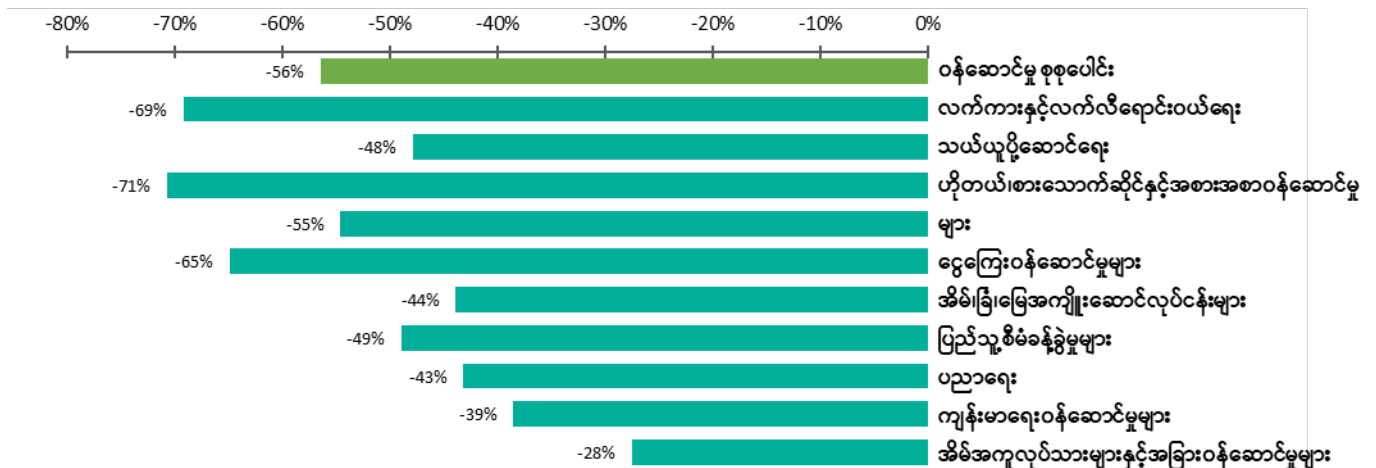
Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model
မှတ်ချက်: ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုအလားတူကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်

ပုံအမှတ် ၇။ ။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍခွဲများ ။ ဥပဒေပိတ်ဆို့မှု၏ သက်ရောက်မှု၊ ပုံမှန်ကာလနှင့် ယှဉ်လျှင် ပြောင်းလဲသွားသည့် ကဏ္ဍခွဲများ၏ ဂျီဒီပီ ပြောင်းလဲမှုများ။

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model
မှတ်ချက်: ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုအလားတူကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်။

ပုံအမှတ် ၈။ ။ ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍခွဲများ ။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဝိတ်ဆို့မှု၏ သက်ရောက်မှု၊ ပုံမှန်ကာလနှင့် ယှဉ်လျှင် ပြောင်းလဲသွားသည့် ကဏ္ဍခွဲများ၏ ဂျီဒီပီ ပြောင်းလဲမှုများ။

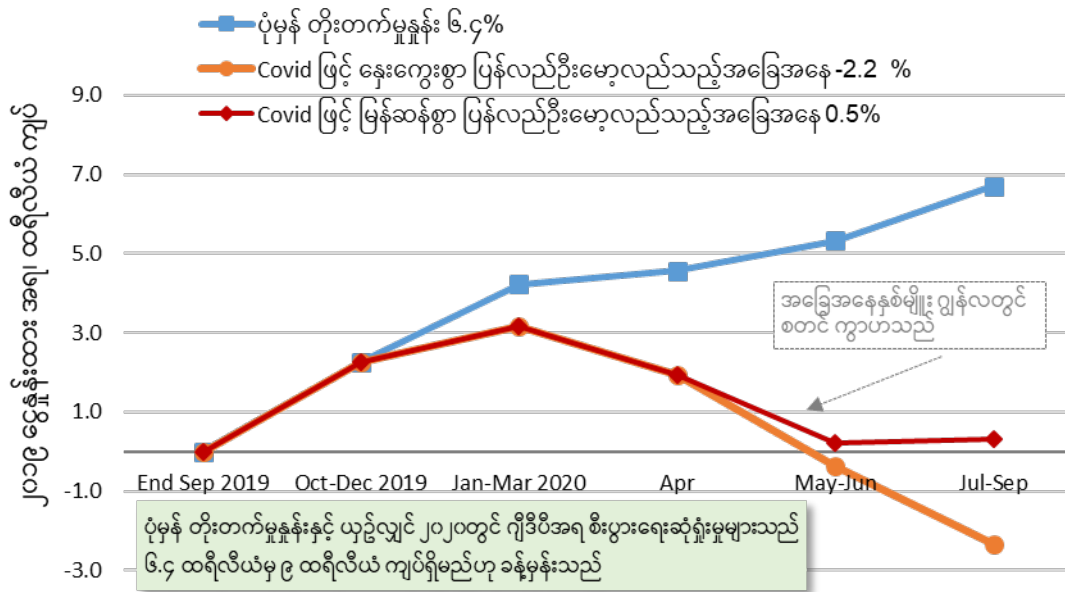
Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model
မှတ်ချက်: ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုအလားတူကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်။

မတူညီသော ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအခြေအနေနှစ်ခုအောက်တွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးအပေါ် COVID 19 ၏ မက်ကရိုစီးပွားရေးသက်ရောက်မှု

ဧပြီလနှောင်းပိုင်း ဝိတ်ဆို့မှုကာလပြီးဆုံးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် တင်းကျပ်ထားသောမူဝါဒများကို ဆက်လက်ထားရှိပြီး၊ တင်းကျပ်မှုအသစ်များကိုလည်း ထပ်၍ တိုးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေးပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခြင်းသည် နှေးကွေးပြီး တဖြည်းဖြည်းချင်းဖြစ်လာမည့် ကိစ္စဖြစ်လိမ့်မည်။

COVID 19 ၏ ၂၀၂၀ ခုနှစ် တလျှောက် မက်ခရိုစီးပွားရေးသက်ရောက်မှုကို ကျွန်ုပ်တို့ ဥဦးစွာပထမ အာရုံစိုက်ကြည့်သည်။ သို့ပါ၍ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို ပုံမှန်အခြေအနေအောက်တွင် ဖော်ပြသောအခြေခံနှုန်းဖြင့် စတင်ရန်လိုအပ်သည်။ လွန်ခဲ့သော ၁၀ နှစ်တာကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု အားကောင်းနေခဲ့ပြီး ၂၀၁၆ မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိ ပျမ်းမျှတိုးတက်မှုနှုန်း ၆.၃ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့်တိုးတက်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ကိန်းဂဏန်းသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအတွက် ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားသော COVID မတိုင်မီ တိုးတက်မှုနှုန်း နှင့်လည်း နီးစပ်သည် (ကမ္ဘာ့ဘဏ် ၂၀၁၉) ။ COVID မပါဘဲ ပုံမှန်အခြေအနေတွင် မြန်မာ့စီးပွားရေး၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို ကိုယ်စားပြုရန် ဤခန့်မှန်းချက်ကို အသုံးပြုထားသည်။

ပုံအမှတ် ၉။ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် Covid 19 ရှိခြင်း နှင့် မရှိခြင်း အခြေအနေ နှစ်ရပ်ပေါ်မူတည်၍ ပြောင်းလဲသွားသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီ စုစုပေါင်း ပြောင်းလဲမှုများ (ထရီလီယံကျပ်)

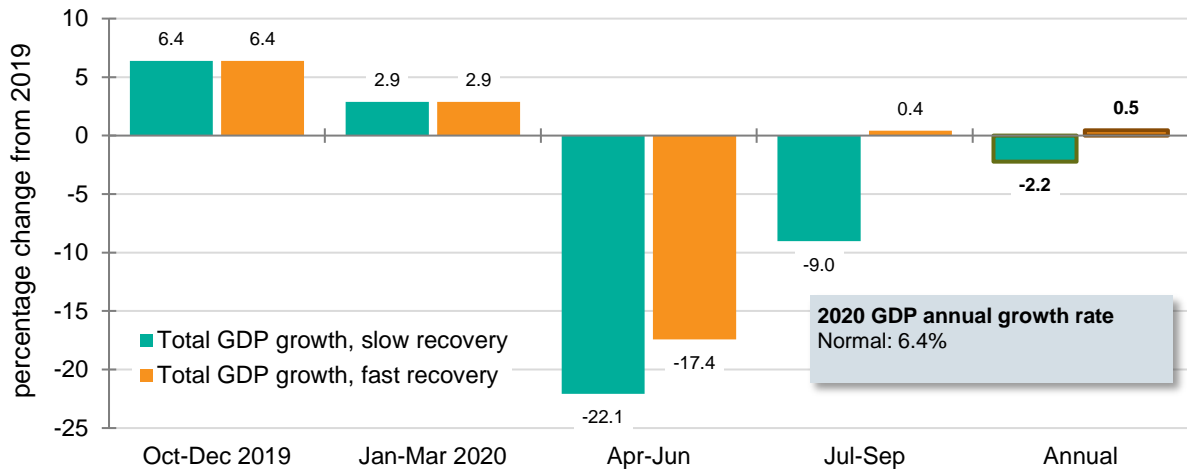
Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model. Myanmar's fiscal year (FY) runs from October to September.
Note: Cumulative changes are compared to Myanmar's GDP at end-FY 2019 and measured in constant 2019 prices.

မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်နှစ်လျှင် ဂျီဒီပီ ၆.၄ ရာခိုင်နှုန်း ပုံမှန်တိုးတက်နေခြင်း အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် COVID 19 ကြောင့် စီးပွားရေးဆုံးရှုံးမှုမှာမည်သို့နည်း။ COVID 19 ၏ သက်ရောက်မှုသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းလဲနိုင်သော ဖြစ်စဉ် ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ဂျီဒီပီဆုံးရှုံးမှုသည် စုစုပေါင်း ယာထားသည့် ကိန်းဂဏန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ပုံ ၉ တွင် ၂၀၁၉ စက်တင်ဘာလကုန်မှ ၂၀၂၀ ခုနှစ် တလျှောက် စုစုပေါင်းခြားနားမှု ကိုဖော်ပြသည်။ ၎င်းသည် ကပ်ရောဂါမရှိသည့် ပုံမှန်အခြေအနေအောက်တွင် တိုးတက်လာမည့် ဂျီဒီပီနှင့် ကပ်ရောဂါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် မတူညီသော ပြန်လည် စီးပွားရေးနယ်လာသည့် အခြေအနေနှစ်ခု ပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားသည်။

ပုံမှန်အခြေအနေအောက်တွင် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်ခန့်မှန်းခြေဂျီဒီပီသည် ၂၀၁၉ နှုန်းထားများဖြင့်တိုင်းတာလျှင် ၁၁၈ ထရီလီယံကျပ်သို့ ရောက်ရှိနိုင်ပြီး၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်ထက် ၇ ထရီလီယံကျပ် ပိုမိုများပြားလာသည်။ COVID 19 သည် ဇန်နဝါရီမှမတ်လ ၂၀ ရက်နေ့အကြား ဒုတိယသုံးလပတ်တွင် ထိုခန့်မှန်းထားသော ဂျီဒီပီလမ်းကြောင်းကိုစတင်သက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ မြန်မာ့ပို့ကုန်များ ဝယ်လိုအားကျဆင်းလာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဂျီဒီပီ တက်လာမည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည့် လမ်းကြောင်းသည် ဧပြီလတွင် သိသိသာသာ ပြောင်းပြန်လှန်သွားပြီး မေနှင့်ဇွန်လတွင် အောက်သို့ ဆက်တိုက်ကျဆင်းလာသည်။ ထိုနောက်ပိုင်းလများတွင် ဂျီဒီပီ ခန့်မှန်းလမ်းကြောင်း များသည် လျင်မြန်သည့် လမ်းကြောင်းနှင့် နှေးကွေးသည့် လမ်းကြောင်းနှစ်ခု)ဖြေလျော့ခြင်းနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ခြင်း အခြေအနေများ (တို့သည် သိသာသာကွဲပြားသွားသည်။ ပို၍နှေးကွေးစွာ ဖြေလျော့ခြင်းနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း အခြေအနေအောက်တွင် ကျဆင်းသွားမည့် အလားအလာသည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် နောက်ဆုံးသုံးလပတ်တွင် ဆက်လက်ကျဆင်းသွားလိမ့်မည်။ အလျင်အမြန်ပြန်လည်နာလန်ထူသည့် အခြေအနေ အရ ဂျီဒီပီ တိုးတက်ရေးလမ်းကြောင်းသည် ဖြန့်လွှတ်စတင် ကွာဟသည်။ ပုံမှန်အခြေအနေ တိုးတက်မှု လမ်းကြောင်း နှင့်နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် တော်ရုံသင့်ရုံမျှသာဖြစ်သည်။ ပုံမှန်အခြေအနေ တိုးတက်မှု လမ်းကြောင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်နှင့် ၂၀၂၀နောက်ဆုံးသုံးလပတ်အတွင်းပြန်လည်နာလန်ထူလာမှုနှုန်းပေါ်မူတည်၍၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအတွက် ဂျီဒီပီ စုစုပေါင်းဆုံးရှုံးမှုမှာ ၂၀၁၉ ငွေကျပ်တန်ဖိုးအရ ၆.၄ ထရီလီယံနှင့် ၉.၀ ထရီလီယံကျပ်ကြားတွင်ရှိသည်။

သုံးလပတ်များတလျှောက် စီးပွားရေးဆုံးရှုံးမှုများကို နားလည်နိုင်ရန် ပုံ ၁၀သည် သုံးလပတ်တစ်ခုဆီ၏ ခန့်မှန်းခြေ တိုးတက်မှုနှုန်းနှင့် ၂၀၂၀ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း အခြေအနေနှစ်မျိုးအောက်တွင် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် တစ်ခုလုံး၏ ခန့်မှန်းခြေတိုးတက်မှုနှုန်းကို ဖော်ပြထားသည်။

ပုံအမှတ် ၁၀။ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း အခြေအနေနှစ်ခုလုံးပေါ်မူတည်၍ ခန့်မှန်းသည့် သုံးလပတ်စဉ်နှင့်နှစ်စဉ် နိုင်ငံ ဂျီဒီပီ တိုးတက်နှုန်း။

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model

Note: Growth rate in GDP is relative to the same period in FY 2019 and based on constant 2019 prices.

- ပထမ တစ်ခုမှာ COVID ကင်းစင်သော သုံးလပတ် ကာလ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တိုးတက်မှု နှုန်းသည် ပုံမှန်အခြေအနေ တွင် ခန့်မှန်းထား သော နှစ်စဉ် တိုးတက်မှုနှုန်းနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။
- COVID-19 သည် ဒုတိယ သုံးလပတ်ကာလတွင် တိုးတက်မှုကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ အဓိကအားဖြင့် တရုတ်သို့ တင်ပို့မှုလျော့ကျခြင်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းကျဆင်းခြင်းနှင့် ပို့ကုန်ကိုဗိုင်းတည်သော ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်များ ပြတ်တောက်ခြင်း တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒီကာလ အတွင်း စီးပွားရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး မျှော်မှန်းချက် နှစ်ခုစလုံးတွင် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။
- တတိယသုံးလပတ်တွင် စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန် (GDP) တိုးတက်မှု သိသိသာသာကျဆင်းခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်၏ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန် (GDP) သည် 2019 ၏ အလားတူကာလမှ နှေးကွေးသော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အခြေအနေအောက်တွင် ၂၂.၁ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းပြီး၊ လျင်မြန်သော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အခြေအနေတွင် ၁၇.၄ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းနိုင်သည်။ ဧပြီလ နှင့် မေလများတွင် ဂျီဒီပီ (GDP) ကျဆင်းမှုသည် မျှော်မှန်းချက် အခြေအနေ နှစ်ခုစလုံး တွင် အတူတူဖြစ်သည်။ ၄.၇ ရာခိုင်နှုန်း ကွာခြားချက်သည် ဇွန်လတွင် ပြန်လည်နာလန်ထူမှု အမျိုးမျိုးကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။
- အမျိုးမျိုးသော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အခြေအနေများတွင် နောက်ဆုံးသုံးလပတ်ကာလအတွင်း စီးပွားရေး တိုးတက်မှုနှုန်းသည် အခြေအနေ နှစ်ခုစလုံးတွင် သိသိသာသာ ကွဲပြားခြားနားသည်။ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး နှေးကွေးမှု နှင့်အတူ တိုးတက်မှုနှုန်းသည် ယခု သုံးလပတ်ကာလတွင် အနှုတ် ၉ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် အနှုတ်သဘောဆောင်ကာ ဆက်လက် ရှိနေသည်။ သို့သော်မြန်ဆန်သော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အခြေအနေအောက်တွင် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု သည် အသင့်အတင့် အပေါင်းသဘောဆောင်လာနိုင်သည် (၀.၄ ရာခိုင်နှုန်း) ။

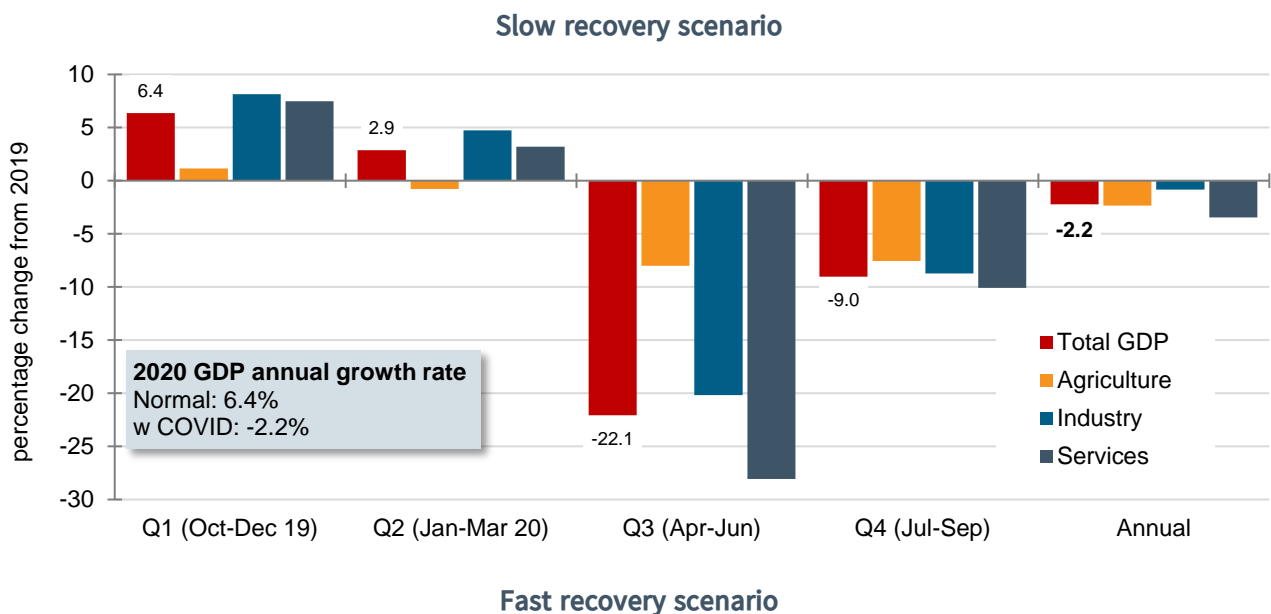
မော်ဒယ် (model)ဖြင့် ဤသုံးလတစ်ကြိမ်ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများကို ပေါင်းစပ်ကြည့်သော်၊ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးအတွက် နှစ်စဉ် ဂျီဒီပီတိုးတက်မှုနှုန်းမှာ နှေးကွေးသောပြန်လည်ထူထောင်ရေး အခြေအနေတွင် အနှုတ် ၂.၂ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် မြန်ဆန်သော ပြန်လည်နာလန်ထူမှု တွင်

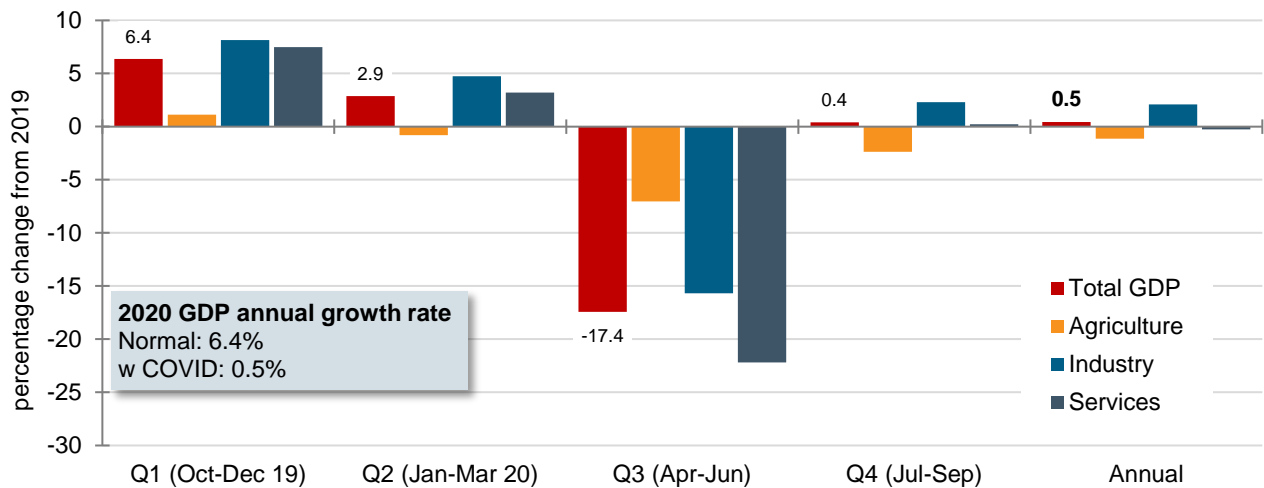
အပေါင်း ၀.၅ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ ထို့ကြောင့် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် မြန်မာ့စီးပွားရေးကို အနှုတ်သဘောဆောင်မှု နှင့်အတူ စီးပွားရေးကျဆင်းမှုသို့ တွန်းပို့လိမ့်မည် သို့မဟုတ် အကောင်းဆုံးအခြေအနေဖြင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် တည်ငြိမ်သော တိုးတက်မှုနှုန်းကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

ပုံ (၁၁) သည် ကဏ္ဍအလိုက် ကွဲပြားခြားနားသောပြန်လည်ထူထောင်ရေး အခြေအနေ နှစ်ခုအောက်တွင် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေး နှစ်တွင် စိုက်ပျိုးရေးတိုးတက်မှုသည် မျှော်မှန်းချက် နှစ်ခုစလုံး တွင် အနှုတ်သဘောဆောင် နိုင်သည်။ နှေးကွေးသော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အခြေအနေတွင် အနှုတ် ၂.၄ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပြီး၊ လျင်မြန်သော ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအခြေအနေတွင် အနှုတ် ၁.၁ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးတိုးတက်မှုအတွက် ဤရလဒ်ကို အကြောင်းပြချက် အနည်းငယ်က ရှင်းပြသည်။

- ပုံမှန်အခြေအနေမျိုးတွင်ပင်လျှင် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ တိုးတက်မှုသည် ပုံမှန်အတိုင်းသာ တည်ငြိမ်နေသည်။ ပုံမှန်အခြေအနေအောက်တွင် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်တွင်ခန့်မှန်းထားသည့် စိုက်ပျိုးရေးတိုးတက်မှုနှုန်းသည် လွန်ခဲ့သော လေးနှစ်တာ ကာလ၏ နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှ (၁.၁ ရာခိုင်နှုန်း) ပေါ်တွင် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။
- မော်ဒယ် (model) တွင် ဖေဖော်ဝါရီ နှင့် မတ်လများတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ COVID-19 ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးတင်ပို့မှုကို အနှုတ်သဘောဆောင် ထိခိုက်နေစဉ်တွင် ဒုတိယသုံးလပတ်ကာလတွင် စိုက်ပျိုးရေး ဂျီဒီပီ (GDP) တိုးတက်မှုနှုန်းသည် (အနှုတ် ၀.၈ ရာခိုင်နှုန်း) အနှုတ်သဘောဆောင် ဖြစ်နေပြီး၊ တခြားကဏ္ဍများတွင် အပေါင်းသဘောဆောင် တိုးတက်နေသည်။
- နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဧပြီ နှင့် ဇွန်လ ကြားတွင် COVID ၏ ဆိုးရွားသော ဖြစ်ရပ်ကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးသည် အနည်းငယ် အနှုတ်သဘောဆောင်သော ထိခိုက်ခဲ့သော်လည်း COVID-19 နှင့် သက်ဆိုင်သော တိုက်ရိုက် ကန့်သတ်ချက်များကို ဖြေလျှော့ပေးခြင်းမှ ပြန်လည်နာလန်ထူရန် အခွင့်အလမ်းသည် နည်းသောကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၏ ပြန်လည် နာလန်ထူမှုမှာ နှေးကွေးသည်။ နောက်ဆုံးသုံးလပတ် ကာလတွင် အလျင်အမြန် ပြန်လည်နာလန်ထူလာခြင်းနှင့် အတူ စက်ရုံ အလုပ်ရုံများနှင့် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများတိုးတက်မှုသည် အပေါင်းသဘော ဖြစ်လာသော်လည်း၊ စိုက်ပျိုးရေး တိုးတက်မှုသည် အနှုတ်သဘောသာ တည်ရှိနေနိုင်သည်။

ပုံအမှတ် ၁၁။ ။ ပြန်လည်ထည်ထောင်လာနိုင်သည့် အခြေအနေနှစ်ခုလုံးပေါ်မူတည်၍ ခန့်မှန်းသည့် သုံးလပတ်စဉ် ကဏ္ဍအလိုက် စီးပွားရေးတိုးတက်နှုန်း။

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model

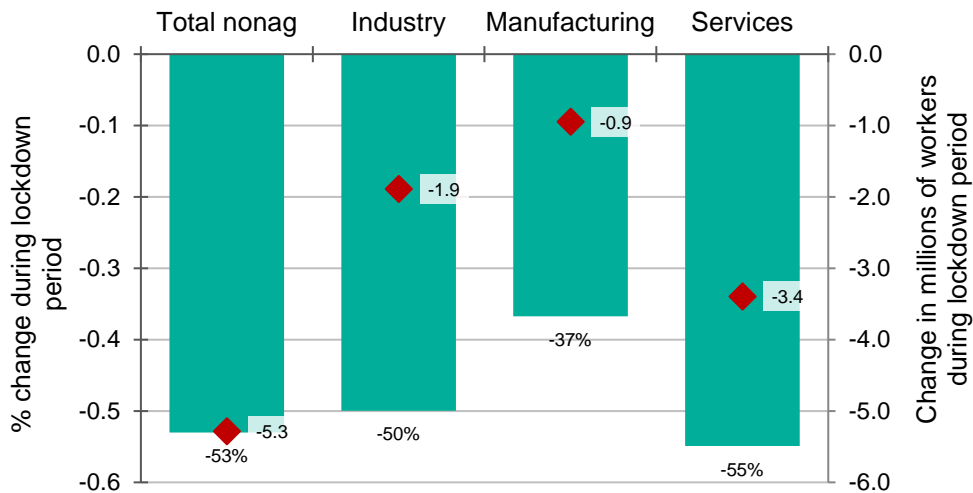
Note: Growth rate in GDP is relative to the same period in FY 2019 and based on constant 2019 prices.

လယ်ယာမဟုတ်သော အလုပ်အကိုင်အပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှု

ယခု မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု(အထူးသဖြင့် လယ်ယာမဟုတ်သော အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု) အပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုအကြောင်းဆွေးနွေးသွားပါမည်။ လယ်သမားအများစုသည် မိမိလုပ်ငန်းကို မိမိလုပ်ကိုင်နေကြခြင်း နှင့် အလုပ်သမားအများစုသည် ရာသီအလိုက် လုပ်ကိုင်နေသူများဖြစ်သောကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍရှိ အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု အခြေအနေကို လေ့လာရန်ခက်ခဲသည်။ ကန့်သတ်ပိတ်ဆို့မှု (lockdown) ကာလအတွင်း အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုကို ကနဦး ကျွန်ုပ်တို့ဆန်းစစ်ပြီးနောက် ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် တတိယနှင့် စတုတ္ထသုံးလပတ်အတွက် အလုပ်အကိုင်ဆိုင်ရရှိမှုဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုကို သုံးသပ်ပါသည်။

ပုံ ၁၂ တွင် စိုက်ပျိုးရေးမဟုတ်သောကဏ္ဍအလုံးစုံ နှင့် စိုက်ပျိုးရေးမဟုတ်သောကဏ္ဍသုံးခု အတွက် ကန့်သတ်ပိတ်ဆို့မှုကာလ (lockdown) နှစ်ပတ် အတွင်း လယ်ယာမဟုတ်သော အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုတွင် ခန့်မှန်းထားသောပြောင်းလဲမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။ (ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍခွဲ သည် စက်မှုလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ၏ အစိတ်အပိုင်းခွဲတစ်ခုဖြစ်သည်။) ကန့်သတ်ပိတ်ဆို့မှု ကာလများ အတွင်း စိုက်ပျိုးရေးမဟုတ်သော အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုမှာ ၅၃ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းသွားပြီး၊ လူဦးရေ ၅.၃ သန်းမှာ အလုပ်ဆုံးရှုံးရနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။ အချို့သောပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများသည် အလုပ် မလုပ်ပဲ လုပ်အားခများ ဆက်လက်ရရှိနေသော်လည်း၊ ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများစွာသည် သူတို့၏ ဝန်ထမ်းများကို အလုပ်ထုတ်ပစ်ခဲ့သည်။ ကိုယ်ပိုင်အလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် လယ်ယာ မဟုတ်သောစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ သည် ကန့်သတ်ပိတ်ဆို့ထားသည့် ကာလ အတွင်းသူတို့၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကိုပိတ်ထားခြင်းကြောင့် (အမြတ်) ဝင်ငွေများစွာ ဆုံးရှုံးလိမ့်မည်။

ပုံအမှတ် ၁၂။ ။ ပိတ်ဆို့ထားသည့် ဂျပန်တာကာလတွင် စိုက်ပျိုးခြင်းမဟုတ်သည့် အလုပ်အကိုင် ကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှု

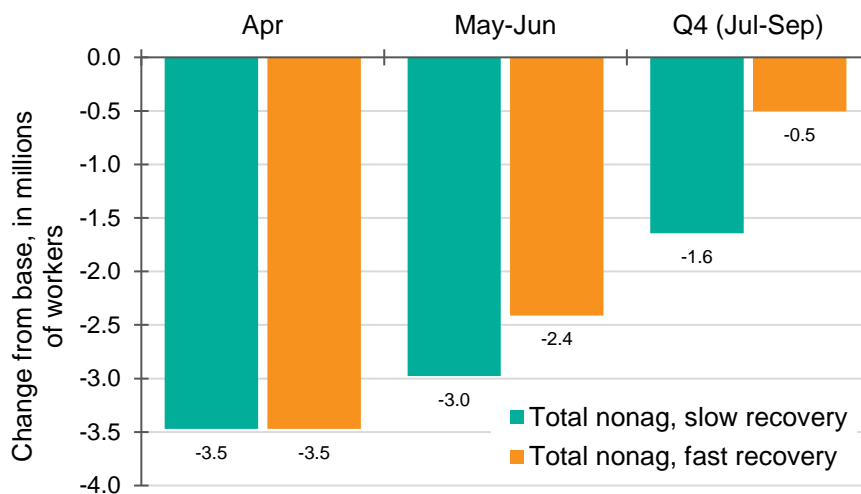

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model. Note: Manufacturing is a sub-component of the industry sector.

မှတ်ချက်: ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုအလားတူကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်။

ဧပြီ၊ မေ၊ ဇွန်လများနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအခြေအနေနှစ်ခု အောက်ရှိ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၏ နောက်ဆုံး သုံးလပတ်ကာလတွင် အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုအပေါ် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော သက်ရောက်မှုကို ခန့်မှန်းရန် မော်ဒယ် (Model) ကိုလည်း အသုံးပြုခဲ့သည်။ ပုံ ၁၃ တွင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မသက်ဆိုင်သော အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု အားလုံးအတွက် ရလဒ်ကိုဖော်ပြထားသည်။

ပုံအမှတ် ၁၃။ ။ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် သုံးလပတ် တတိယအပတ်နှင့် စတုတ္ထအပတ်တွင် စိုက်ပျိုးခြင်းမဟုတ်သည့် အလုပ်အကိုင်များ ပြောင်းလဲမှုခန့်မှန်းချက်

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model

မှတ်ချက်: ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုအလားတူကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်။

စီးပွားရေးပြန်လည်နာလန်ထူ မှု အရှိန်အဟုန်သည် အလုပ်အကိုင်များ သို့မဟုတ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ ပြန်ဝင်သည့် လူအရေအတွက် အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည်။ ဇွန်လ တစ်လ တွင် လျင်မြန်စွာ ပြန်လည်နာလန်ထူလာခြင်းသည် အလုပ်အကိုင် ဆုံးရှုံးမှုပေါင်း ၅၀၀၀၀၀ ကို လျှော့ချနိုင်ပြီး၊ ၂၀၂၀ နောက်ဆုံးသုံးလပတ်ကာလတွင် လျင်မြန်သော ပြန်လည်နာလန်ထူလာခြင်းနှင့် အတူ လူ ၁.၁ သန်းသည် သူတို့၏ အလုပ်အကိုင်များ သို့မဟုတ် စီးပွားရေး သို့ ပြန်ဝင်နိုင်ကြလိမ့်မည်။

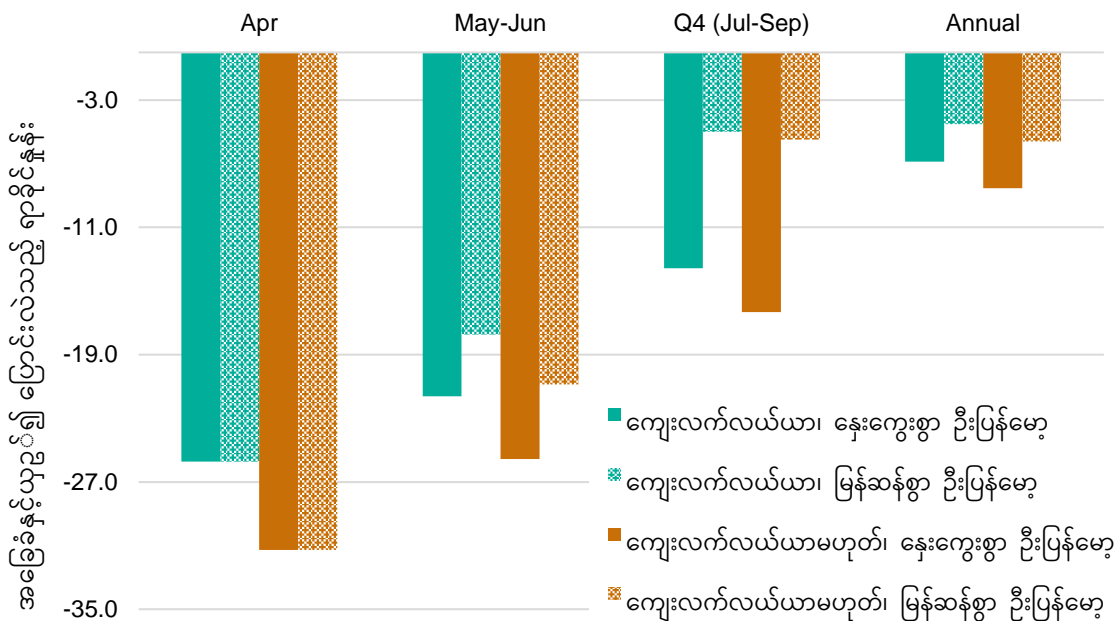
သို့သော်လည်း မြန်ဆန်သောပြန်လည်နာလန်ထူမှုနှင့်ပင်လျှင် တချို့ ဆုံးရှုံးပြီးသား အလုပ်အကိုင်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အလုပ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သည် ပြန်လည်ရရှိခြင်း ရှိနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် အကုန်တွင်

စုစုပေါင်း အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုအရေအတွက်မှာ ၂၀၁၉ ခုနှစ်ထက် ၅၀၀,၀၀၀ ခန့် လျော့နည်းပါလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အလုပ်သမားအင်အားသို့ ဝင်ရောက်ရန်ကြိုးစားနေသော လူငယ်များစွာသည် ၂၀၂၀ တွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ရှာနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ စိုက်ပျိုးရေး မဟုတ်သော အလုပ်အရေအတွက်သည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် နည်းနေသောကြောင့်၊ ၂၀၂၀ တွင် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်မှုသည် မော်ဒယ် (model)၏ မျှော်မှန်း အခြေအနေများမှ ခန့်မှန်းထားသည်ထက် ပိုမိုကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုဖြစ်နိုင်သည်။ အကြောင်းမှာ ထိုအခြေအနေများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအရ တက်ကြွသော လူဦးရေ ၏ တိုးတက်မှုပမာဏ ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှု

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မော်ဒယ်ဖြင့် တွက်ချက်မှုများ (model simulations) သည် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေအပေါ် COVID-19 ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော သက်ရောက်မှုများကို ခန့်မှန်းထားသည်။ မော်ဒယ် (model) တွက်ချက်မှုအရ အိမ်ထောင်စုများကို အုပ်စု သုံးစု ခွဲထားသည်။ ယင်းမှာ လယ်ယာလုပ်သော ကျေးလက်၊ လယ်ယာ မဟုတ်သော ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြအုပ်စုသုံးစု ဖြစ်ပြီး၊ ဤနေရာတွင် ကျေးလက်အိမ်ထောင်စုနှစ်စုကို သာ အဓိကထားသည်။ ပုံ (၁၄) သည် ဧပြီ၊ မေလ - ဇွန်၊ နောက်ဆုံးသုံးလပတ် (ဇူလိုင် - စက်တင်ဘာလ) နှင့် နှစ်စဉ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် 2020 များ အတွက် ကွဲပြားခြားနားသော ပြန်လည်နာလန်ထူ အခြေအနေ ၂မျိုးအောက်မှာ အိမ်ထောင်စုများ၏ ပျမ်းမျှဝင်ငွေအပေါ် COVID-19 ရဲ့သက်ရောက်မှုကို တင်ပြထားပါသည်။

ပုံအမှတ် ၁၄။ ။ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ပြန်လည်ထူထောင်လာနိုင်သည့် အခြေအနေနှစ်မျိုးတွင် ခန့်မှန်းသည် ပျမ်းမျှ အိမ်ထောင်စု ဝင်ငွေ ပြောင်းလဲမှု

Source: Results from IFPRI's Myanmar SAM multiplier model

မှတ်ချက်: ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကိုအလားတူကာလအတွင်းပုံမှန်အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်သည်။

၂၀၂၀ ဧပြီလ အတွက် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေအပေါ် သိသိသာသာ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကန့်သတ်ပိတ်ဆို့မှု (lockdown) မူဝါဒများသည် အဓိကအားဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ပြင်ပရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပစ်မှတ်ထားသောကြောင့်၊ အနှုတ်သဘောဆောင်သော ဝင်ငွေအပေါ် သက်ရောက်မှုသည် ကျေးလက် လယ်ယာ အိမ်ထောင်စုများထက် ကျေးလက်လယ်ယာမဟုတ်သည့် အိမ်ထောင်စု များတွင် ပိုမို များပြားသည်။ အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေသည် မေလနှင့်ဇွန်လတွင် ဆက်လက်ကျဆင်းမည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ သို့သော် ကျဆင်းမှုသည်

နွေးကွေးသော ပြန်လည် နာလန်ထူမှုထက် လျင်မြန်စွာပြန်လည်နာလန်ထူမှုတွင် နည်းနိုင်သည်။ ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် လေးခုမြောက် သုံးလပတ် ကာလတွင် လျင်မြန်ပြန်လည်နာလန်ထူလာခြင်းကြောင့် အိမ်ထောင်စု ဝင်ငွေကျဆင်းခြင်း သည် နွေးကွေးစွာ ပြန်လည် နာလန်ထူခြင်းထက် များစွာ နည်းပါးမည် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လျင်မြန်စွာပြန်လည်နာလန်ထူခြင်းနှင့်အတူ ကျေးလက်ဒေသများရှိ လယ်ယာမဟုတ်သော အိမ်ထောင်စုများ၏ ဝင်ငွေသည် လျင်မြန်စွာပြန်လည်ကောင်းမွန်လာသည်နှင့် အမျှ ပြီးခဲ့သည့် သုံးလပတ်ကာလတွင် ကျေးလက်ဒေသရှိ လယ်ယာနှင့် လယ်ယာမဟုတ်သော အိမ်ထောင်စုများအကြား ဝင်ငွေကျဆင်းမှုမှာ အတူတူပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် လျင်မြန်စွာ ပြန်လည်နာလန်ထူလာသည့်တိုင် ကျေးလက်ဒေသရှိ လယ်ယာ နှင့် လယ်ယာ မဟုတ်သောအိမ်ထောင်စု ဝင်ငွေသည် ပုံမှန် COVID-19 မဟုတ်သည့် အခြေအနေထက် ၄.၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၅.၆ ရာခိုင်နှုန်း နည်းပါးလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

နိဂုံး

COVID-19 ကူးစက်ရောဂါ ပြန့်ပွားမှုအား ထိန်းချုပ်ရန် မြန်မာအစိုးရမှ ချမှတ်ထားသော မူဝါဒဆိုင်ရာ အစီအမံများသည် ကမ္ဘာ့ကူးစက်ကပ်ရောဂါအတွက် လိုအပ်ပြီး၊ သင့်လျော်သော တုန့်ပြန်မှုဖြစ်သည်။ ကံမကောင်းစွာဖြင့် ဤမူဝါဒအတိုင်းအတာသည် ကုမ္ပဏီများ၊ အိမ်ထောင်စုများ၊ အစိုးရနှင့် စီးပွားရေးတစ်ခုလုံးအတွက် စီးပွားရေးကုန်ကျစရိတ်များ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ ရှိစေလိမ့်မည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးအတွက် COVID-19 ကပ်ရောဂါ၏ ခန့်မှန်းထားသော စီးပွားရေးကုန်ကျစရိတ်များသည် ရရှိထားသည့်သတင်းအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် ခန့်မှန်းချက်များဟု ကောက်ချက်ချသင့်သည်။ လက်တွေ့တွင် လက်ရှိအကျပ်အတည်း၏ အနှုတ် သဘောဆောင်သော စီးပွားရေးသက်ရောက်မှုများသည် ဤမော်ဒယ် (model) မှတွေ့ရှိချက်များထက် ပိုမိုများပြားနိုင်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း နှင့်အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေများကို ချက်ချင်း အကာအကွယ်ပေးသော အစိုးရ၏တုန့်ပြန်မှုများ နှင့် ရေရှည်စီးပွားရေးလှုံ့ဆော်မှု အစီအစဉ်များကြောင့် ကုန်ကျစရိတ်ကို လျော့ကျစေနိုင်သည်။

- ဤခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း ၏ အရေးကြီးသော ပထမအဆင့် ရလဒ်မှာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍ ကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေး ပြန်လည်နာလန်ထူရေးအတွက် အလွန်အရေး ကြီးသည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍသည် အလျင်အမြန်တိုးတက်နေသော ကဏ္ဍများစွာထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ များစွာသော ကုန်ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများသည် လုပ်သားအင်အားများများလိုအပ်သော လုပ်ငန်းများ ဖြစ်သောကြောင့် အလုပ်အကိုင် ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် အရေးကြီးသည်။ စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များအား ကုန်ချောပြုလုပ်ခြင်းသည် စိုက်ပျိုးရေးစားသောက်ကုန်ကဏ္ဍ၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ပို၍ အရေးကြီးသည်မှာ စိုက်ပျိုးရေးကုန်ကြမ်းများနှင့် အမျိုးမျိုးသော ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ဝယ်လိုအားကြောင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းသည် upstream အဓိက စိုက်ပျိုးရေး နှင့် downstream သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ကုန်စည်ရောင်းဝယ်ရေး နှင့် တခြားသော ဝန်ဆောင်မှု နှစ်ခုစလုံးပါဝင်သော စီးပွားရေးအပေါ် တွင် အားကောင်းသော ချိတ်ဆက် သက်ရောက်မှု ရှိသည်။ ပုံမှန်အခြေအနေသို့ ပြန်ရောက်လာသည့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍ မရှိလျှင် စီးပွားရေးသည် မကြာသေးမီက ရှိခဲ့သော မြင့်မားသောတိုးတက်မှု လမ်းကြောင်းသို့ချက်ချင်း ပြန်သွားနိုင်ဖွယ်မရှိချေ။
- COVID-19 ကပ်ရောဂါ၏ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် လယ်ယာစီးပွားရေးအပေါ် အနှုတ်သဘောဆောင် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများစွာသည် စီးပွားရေးတွင် ချိတ်ဆက်မှုသက်ရောက်မှုများ၏ရလဒ်အနေဖြင့် သွယ်ဝိုက်သောနည်းများမှတစ်ဆင့်အဓိကဖြစ်ပေါ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရေးစားနပ်ရိက္ခာ ကဏ္ဍ အား မူဝါဒထောက်ပံ့မှု ဆက်လက်ပြုလုပ်ခြင်းသည် စီးပွားရေးအပေါ်တည်ငြိမ်သော လွှမ်းမိုးမှု တစ်ခု အဖြစ်

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး နှင့် လယ်ယာစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှရရှိသော ဝင်ငွေများကို ဆက်လက်ရှိနေစေရန်သေချာစေရန် အရေးကြီးပါသည်။

- ထုတ်လုပ်မှုကဲ့သို့သော ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် အချို့သော ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍများသည် ကပ်ရောဂါကြောင့် အကြီးအကျယ် ထိခိုက်လိမ့်မည်။ ကျေးလက်ရှိ အိမ်ထောင်စုများစွာသည် သူတို့၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် ထိုသို့သော လုပ်ငန်းများအပေါ် မှီခိုနေရသည်။ ဤဆိုးဆိုးရွားရွား ထိခိုက်နေသောကဏ္ဍများရှိ အသေးစားနှင့်အကြီးစား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ကူညီရန် လှုံ့ဆော်မှုအစီအစဉ်များ လိုအပ်လိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့သော အစီအစဉ်များသည် အဆိုပါ လုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေရရှိသည့် အလုပ်သမားများနှင့် စွန့်ဦးလုပ်ငန်းရှင်များ ၏ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှုများ ကို ကာကွယ် ရရှိသာမက စီးပွားရေး ပြန်လည်နာလန်ထူလာစေရန် အရှိန်မြှင့်တင်ခြင်း နှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်ခြင်းကို ဖြစ်စေလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိလူမှုကာကွယ်ရေးအစီအစဉ်များကို တိုးချဲ့ရန်ဖြစ်နိုင်ခြေမြင့်မားသည်။ စီးပွားရေး တုန်လှုပ်မှု၏ သဘောသဘာဝအရ ယင်း၏ဝင်ငွေအကျိုးသက်ရောက်မှု သည် ရှုထောင့်ပေါင်းစုံ မှ အိမ်ထောင်စုများ အကြား မတူညီခြင်းများ (heterogeneous) ဖြစ်နိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် အထိခိုက်ဆုံးသော အိမ်ထောင်စုများမှာ ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြဒေသများ တွင် မှတ်ပုံမတင်ထားသော လယ်ယာမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို မှီခိုနေရသည့် အိမ်ထောင်စုများ ဖြစ်သည်။ သူတို့ထဲမှ အများစုသည် ကူးစက်ကပ်ရောဂါကြောင့် သူတို့၏ ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များ သိသိသာသာ လျော့နည်းသွားသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ကြပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ထောင်ချောက်ထဲ ကျသွားနိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သောထောင်ချောက်များကိုရှောင်ရှားရန်အတွက် ကူညီရန်အစီအစဉ်များကို ဖန်တီးခြင်းသည် အိမ်ထောင်စုအချက်အလက်များကို အသုံးပြု၍ ထပ်မံ၍ အသေးစား တွက်ချက်အတည်ပြုမှု လိုအပ်သည်။
- နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မော်ဒယ် (model) ရလဒ်များအရ COVID-19 ၏ စီးပွားရေးဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် ကြိုးပမ်းမှုများသည် ကုန်သွယ်မှုပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း (အထူးသဖြင့် ပြည်တွင်းနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ကုန်ပစ္စည်းများ) အပေါ်တွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း မူတည်နေသည်။ ကျေးလက်ဒေသရှိ ဈေးကွက်များကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်လုံခြုံရေးအစီအမံများ ခွင့်ပြုသည့်အတိုင်း အထိုက်အလျောက် ဖွင့်ထားသင့်သည်။

မကြာသေးမီက မြန်မာအစိုးရသည်ပြည့်စုံပြီး၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော COVID 19 စီးပွားရေး ထိခိုက်မှု သက်သာရေး စီမံချက် (CERP 2020) ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ စီမံချက်အောက်ရှိ မျှော်မှန်းထားသောအသုံးစရိတ်သည် ၂.၈ ထရီလီယံ ကျပ်ငွေ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ ဘီလီယံခန့်) ခန့်ရှိလိမ့်မည်။ ယင်းသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ် နိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန် (GDP) ၏ ၂ မှ ၄ ရာခိုင်နှုန်းအကြားနှင့် ညီမျှသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ တွက်ချက်မှုအရ နိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန် (GDP) ဆုံးရှုံးမှုသည် ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အကုန်တွင် ၆.၄ နှင့် ၉.၀ ထရီလီယံကျပ် အကြားရှိသည်ဟု ယူဆလျှင် စီးပွားရေးလှုံ့ဆော်မှု အစီအစဉ်၏အတိုင်းအတာမှာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် လုပ်ငန်းများ၊ အိမ်ထောင်စုများနှင့်စီးပွားရေးတစ်ခုလုံးကို COVID-19 မဖြစ်မီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လမ်းကြောင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိ လာရန် အသင့်အတင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဤမော်ဒယ်အသုံးပြုခြင်း နှင့် လေ့လာမှုတွက်ချက်မှု အသစ်များ သည် မြန်မာအစိုးရ၏ COVID-19 ကူးစက်ကပ်ရောဂါ နှင့် နောက်ဆက်တွဲပြန်လည်ထူထောင်ရေး ကာလအတွက် စနစ်တကျနှင့် ပြည့်စုံသောမူဝါဒဆိုင်ရာတုန့်ပြန်မှုကို ပံ့ပိုးပေးလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့မျှော်လင့်ပါသည်။ ဆီလျော်သင့်တော်ပြီး အချိန်မီ ဆန်းစစ်တွက်ချက်ခြင်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများနှင့် တိုင်းပြည်၏စီးပွားရေး အပေါ် ကပ်ရောဂါ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုကို နားလည်ရန် သာမက အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှုများ ကာကွယ်ရန် နှင့်

မြန်မာနိုင်ငံအား ၎င်း၏ ပိုမိုခိုင်မာတိုးတက်စေသောလမ်းကြောင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိရန် ထိရောက်သောမူဝါဒများနှင့်အစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်းများအတွက် အရေးကြီးသည်။

ABOUT THE AUTHOR(S)

Xinshen Diao သည် နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒဆိုင်ရာ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI)၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD)တွင် ဒုညွှန်မှူးဖြစ်သည့်အပြင် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဝါရှင်တန် ဒီစီတွင် ရုံးထိုင်သော IFPRI ၏ မဟာဗျူဟာထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ်၏ အကြီးတန်း သုတေသနပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ **Nilar Aung** သည် နေပြည်တော်တွင် ရုံးထိုင်သည့် မီချီဂန် တက္ကသိုလ် (MSU) ၏ စိုက်ပျိုးရေး၊အစားအသောက်နှင့်အရင်းအမြစ် စီးပွားရေး ဌာနမှ အသုံးချမူဝါဒသုတေသန အကြီးတန်းကျွမ်းကျင်သူဖြစ်သည်။ **Wuit Yi Lwin** နှင့် **Phoo Pye Zone** တို့သည် ရန်ကုန်တွင် ရုံးထိုင်သော နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI)၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD) တွင် သုတေသီများ ဖြစ်ပါသည်။ **Khin Maung Nyunt** သည် နေပြည်တော်တွင် ရုံးထိုင်သည့် မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ (MDI)မှ အကြီးတန်း သုတေသန အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်။ **James Thurlow** သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဝါရှင်တန်ဒီစီတွင် ရုံးထိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI)၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD) တွင် အကြီးတန်း သုတေသန အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ယခု မူဝါဒဆိုင်ရာ မှတ်စုသည် မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးမူဝါဒဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုအစီအစဉ် (MAPSA) နှင့် အမေရိကန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အေဂျင်စီ (USAID) ၏တောင်းဆိုချက်အရ ပြင်ဆင်ထုတ်လုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ လေ့လာမှုအတွက် မူဝါဒများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ဈေးကွက်များ၏ CGIAR သုသေသတနအဖွဲ့နှင့် USAID မှ ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ မှတ်ချက်များကို MAPSA အဖွဲ့ဝင်များ၊ USAID နှင့် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ကျွမ်းကျင်သူများထံမှ ရရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုပ်ငန်း ခေါင်းဆောင်များကို သူတို့၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် ဖောက်သည်များ လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများနှင့် ပတ်သက်ပြီး သူတို့၏ အမြင်များနှင့် မှတ်ချက်များကို ရရှိရန် အဝေးမှ အင်တာဗျူး ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူများအနေဖြင့် နောက်ဆုံးထွက်ရှိလာသော အကြောင်းအရာများအတွက် တာဝန်ယူရင်း၊ ပါဝင်ပံ့ပိုးသူတို့၏ အချိန်နှင့် အဖိုးတန်မှတ်ချက်များအတွက် ကျေးဇူးအထူးပင်တင်ရှိပါသည်။

INTERNATIONAL FOOD POLICY RESEARCH
INSTITUTE
1201 Eye St, NW | Washington, DC 20005 USA
T. +1-202-862-5600 | F. +1-202-862-5606
ifpri@cgiar.org
www.ifpri.org | www.ifpri.info

IFPRI-MYANMAR
No. 99-E6 U Aung Kein Lane
Than Lwin Road, Bahan Township
Yangon, Myanmar
IFPRI-Myanmar@cgiar.org
www.myanmar.ifpri.info

The Myanmar Strategy Support Program (Myanmar SSP) is led by the International Food Policy Research Institute (IFPRI) in partnership with Michigan State University (MSU). Funding support for Myanmar SSP is provided by the CGIAR Research Program on Policies, Institutions, and Markets; the Livelihoods and Food Security Fund (LIFT); and the United States Agency for International Development (USAID). This publication has been prepared as an output of Myanmar SSP. It has not been independently peer reviewed. Any opinions expressed here belong to the author(s) and do not necessarily reflect those of IFPRI, MSU, LIFT, USAID, or CGIAR.

© 2020, Copyright remains with the author(s). This publication is licensed for use under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.